

CONVENCIÓ NACIONAL D'ICV

- DOCUMENT DE DEBAT -

27 i 28 de Febrer de 2015

CONVENCIÓ NACIONAL D'ICV

EL PROJECTE NACIONAL D'ICV. UNA CATALUNYA SOBIRANA PER UN PAÍS JUST, NET I LLIURE

CAPÍTOL I: UNA PROPOSTA PER UNA CATALUNYA SOBIRANA.

1. Introducció.
2. Crisi de sistema, crisi de règim. El fracàs del sistema autonòmic.
3. Una Catalunya sobirana, plural i solidària.
4. Un model de societat. La transició a una societat més justa, neta i lliure.
5. Un procés constituent radicalment democràtic i inclusiu.

CAPÍTOL II: QUIN ESTAT PROPOSEM PER A UNA CATALUNYA JUSTA, NETA I LLIURE

1. El model de drets socials i ciutadania, el país per viure amb dignitat.
2. El model econòmic i ecològic, la prosperitat ecològica compartida.
3. Per un pacte de gènere. Sense les dones els drets no són humans. Sense equitat no hi ha democràcia.
4. El model institucional, de participació ciutadana i qualitat democràtica.

CAPÍTOL I: UNA PROPOSTA PER UNA CATALUNYA SOBIRANA

“No hi ha autodeterminació republicana que no sorgeixi de la llibertat de tots i cadascun dels membres de la comunitat política. En aquest sentit, el legítim exercici de l'autodeterminació no té una altra via que la consulta democràtica de tota la ciutadania”. Miquel Caminal (Trilogia federal: tres cartes d'un federalista català).

“Per aconseguir l'hegemonia política a Catalunya, les classes populars necessiten una coincidència radical en el projecte nacional que, al mateix temps, és també un projecte de canvi social”. Manuel Vázquez Montalbán (Nous Horitzons, núm.60, 1980).

No és una crisi, és el sistema (Lema de les mobilitzacions del 15M).

“A l'atzar agraeixo tres dons: haver nascut dona, de classe baixa i nació oprimida. I el tèrbol atzur de ser tres voltes rebel” (Maria Mercè Marçal; Divina, Cau de Llunes, 1976).

1. Introducció.

El context de crisi i austeritat com a única resposta no remet a Europa. Catalunya viu temps de dura emergència social i democràtica amb alts nivells d'incertesa política i, alhora, l'evidència de l'increment de les desigualtats, on una gran majoria de la gent s'ha empobrit.

La societat catalana viu una profunda crisi sistèmica, que afecta especialment les classes populars i treballadores, una veritable estafa social provocada per l'especulació financera i immobiliària que ha provocat un elevat atur, treball precari i empitjorament de les condicions de vida de la gent. ICV està donant resposta, com a prioritat política, a aquesta situació d'emergència social en tots els àmbits institucionals i socials. ICV som la força contra les desigualtats i la pobresa.

La lleugera millora d'alguns dels indicadors macroeconòmics no pot amagar que la crisi econòmica i social continua per a una gran part de la població, que ha vist com han empitjorat les seves condicions de vida. La política d'austeritat està conformant un nou model de societat. Està cristal·litzant una nova estructura social caracteritzada per una taxa d'atur elevada, per la precarietat, la desigualtat i la pobresa. Amb una redistribució de la renda a favor dels poderosos i una retallada de drets i llibertats dels treballadors i les treballadores. Una suposada sortida a la crisi que perjudica els sectors més vulnerables però també les classes mitjanes.

És, també, temps de grans esperances per la possibilitat d'iniciar una nova etapa en la història del país amb un procés constituent per construir un nou model de societat i un nou marc polític, afrontant alhora aquesta doble emergència social i democràtica.

ICV és l'esquerra verda nacional, és una força política que prové de la tradició, del catalanisme popular, la del PSUC (Partit Socialista Unificat de Catalunya) i l'ENE (Entesa dels Nacionalistes d'Esquerres), per la qual l'emancipació social i l'alliberament nacional, drets socials i drets nacionals, han format part sempre del mateix projecte.

El PSUC, l'ENE i altres esquerres alternatives primer, i després IC i ICV-EUiA, sempre han assumit el dret a l'autodeterminació com un element central d'un projecte nacional d'esquerres.

La gran lliçó de la tradició del catalanisme popular és que les conquestes democràtiques, les conquestes socials i la voluntat d'autogovern i de reconeixement com a nació són indistingibles. Per nosaltres el dilema entre esquerra i país no existeix, el que volem és un país d'esquerres.

ICV assumeix els valors radicaldemocràtics i republicans del federalisme i del sobiranisme d'esquerres, la llibertat, la solidaritat, l'uropeisme i l'internacionalisme.

El fil roig del catalanisme popular ha estat unir la lluita per la democràcia, per les conquestes socials i per les llibertats nacionals, convertint l'autogovern no només en l'instrument de la reconstrucció nacional sinó també en una eina per la millora de les condicions de vida de les classes populars. Una política basada en dos principis irrenunciables: som una nació i som un sol poble.

ICV, en el marc de la coalició amb EUiA, ens hem compromès fermament amb el dret a decidir. Hem contribuït a què la reivindicació democràtica, el dret a decidir lliurement el futur polític de Catalunya, sigui el nexa d'unió, més enllà dels projectes nacionals de cadascú; hem garantit el protagonisme del Parlament i la pluralitat; hem estat l'únic vincle de la tradició federal amb el dret a decidir per l'absència, malauradament, del PSC. Hem aportat, al dret a decidir també, l'únic suport d'una força parlamentària de l'Estat, IU, dels Verds Europeus i del Fòrum de Sao Paulo, que agrupa l'esquerra llatinoamericana. I mai hem intercanviat retallades per dret a decidir, per donar suport a les polítiques del govern de CiU, ni hem fet la vista grossa davant els casos greus de corrupció que hi ha hagut també a Catalunya.

Al llarg de tot aquest procés hem garantit la cohesió i la pluralitat interna: diferents sensibilitats nacionals, però una mateixa política. Una política que hem basat en el dret a decidir i en la construcció d'un Estat propi, que pot establir una relació de caràcter federal, confederal o independent, sempre a partir de la lliure voluntat de la ciutadania i la voluntat de diàleg i acord de les diferents parts implicades. Una pluralitat que és pròpia també de l'electorat d'ICV-EUiA i del conjunt de la societat catalana.

Aquesta pluralitat s'ha expressat en la consulta interna celebrada a principis d'octubre de 2014, en la qual ICV es va posicionar amb un Sí a l'Estat propi i pluralitat de vot en la pregunta sobre la independència.

Ara, en la perspectiva del cicle electoral, ICV ha d'actualitzar i concretar el seu projecte nacional, amb la voluntat d'aprovar una proposta integradora i útil pel país, coherent amb els nostres principis i la nostra tradició històrica.

Una proposta que té com a eix recuperar la sobirania per a la ciutadania, davant un Estat en procés de recentralització i davant dels mercats. Una batalla democràtica que avui també cal donar en l'àmbit de la Unió Europea, promovent un federalisme europeu.

I per això ICV té com a objectiu impulsar un procés constituent, a Catalunya i a l'Estat, i canviar radicalment les polítiques europees.

El fil conductor de la proposta d'ICV parteix del model de societat que defensem i del reconeixement de la sobirania com a país per tal de concretar un model d'Estat propi dotat d'una Constitució que garanteixi les llibertats nacionals i, alhora, la millora de les condicions de vida de la majoria social.

2. Crisi de sistema, crisi de règim.

2.1. Crisi de sistema.

Estem encara immersos en la Gran Recessió, que va començar el 2007. Una crisi global provocada per la desregulació d'una economia dominada pel capital especulatiu. Una crisi global que no és només econòmica sinó democràtica, per la incapacitat de les actuals majories polítiques de governar l'economia en interès de la majoria social i per la submissió dels governs a les elits econòmiques. Una crisi provocada per la implosió de la bombolla financera que té l'origen en la desregulació d'una economia dominada pel capital especulatiu i el malbaratament dels recursos naturals. En aquest context és difícil oferir solucions estructurals només a nivell local. Estem davant d'una crisi internacional que requereix un replantejament global del sistema.

Una prova de la incapacitat del sistema econòmic, especialment en la seva versió neoliberal, per garantir prosperitat, treball i equitat, ni de tenir present la limitació dels recursos naturals i del planeta.

Una crisi ecològica, per la sobreexplotació i la destrucció del medi ambient i la manca de voluntat política per fer front al canvi climàtic, que per la crisi ha passat a un lloc secundari en l'agenda mediàtica. Unes respostes a la crisi que tornen a carregar sobre les dones el retrocés en matèria de drets i serveis públics, alhora que hipoteca el present i el futur de les noves generacions.

La Unió Europea s'ha convertit en un instrument del neoliberalisme per la "devaluació competitiva" i el desmantellament de l'Estat de Benestar. Cal lluitar per una UE garant de drets i prosperitat, que garanteixi l'equitat i la justícia i superi les desigualtats. Els "rescats" de la Troika han suposat l'empobriment dels països del sud d'Europa, mitjançant les polítiques "austericides". La Troika és l'enemic, no Europa.

Una política que ha fracassat per la destrucció d'ocupació i l'empitjorament de les condicions de treball i de vida, amb la reducció de l'Estat de Benestar i la degradació ambiental. Els grans països de la zona euro es troben en situació d'estancament o en recessió, amb risc de deflació i sense que les grans xifres d'atur i de pobresa millorin de forma substancial. Però tampoc l'endeutament, tant públic com privat, s'ha reduït, precisament per la manca de creixement i d'inflació.

2.2. Crisi de règim.

L'esgotament del model sorgit durant la Transició a l'Estat espanyol, amb una aplicació restrictiva dels drets i les llibertats reconegudes per la Constitució i l'incompliment dels seus aspectes socials, ha provocat una autèntica crisi de règim.

La crisi econòmica, amb l'esclat de la bombolla immobiliària, ha fet emergir totes les contradiccions d'una democràcia de baixa qualitat, amb una allau de casos de corrupció. El sistema polític ha estat refractari a la participació i la transparència, ha afavorit el bipartidisme, ha concentrat el poder polític en poques mans, i el clientelisme, els negocis dels "amics", i la impunitat, comprant opinions.

El sistema econòmic capitalista s'expressa al Sud d'Europa en la forma de capitalisme concessiu: un sistema on la connivència entre les elits del poder econòmic i polític és total. Com a conseqüència, l'efecte i l'impacte de les administracions públiques, en comptes de ser redistributiu i igualador, és regressiu. Els serveis públics es concedeixen a la gestió privada, en la lògica d'afavorir el benefici privat, mentre que en cas de pèrdues s'han d'assumir entre tots i totes. Així s'explica, en bona mesura, la corrupció vinculada a les comissions per l'obra pública o altres formes de frau i corrupció "suposadament legals" com el "rescat" bancari i les posterior privatitzacions i externalitzacions en la gestió de la cosa pública, el rescat de les autopistes, la indemnització que els usuaris de gas pagaran pel projecte Castor, la regulació del sistema energètic que beneficia l'oligopoli elèctric. Decisions polítiques que són un robatori, un traspàs de renda de la majoria cap a una minoria, tot plegat amb un marcat biaix de classe. La manca de persecució efectiva de l'evasió i el frau fiscal són una xacra per a l'erari públic i, a més, potencia les desigualtats estructurals.

Amb l'excusa de la crisi, el PP, sovint amb la passivitat o la complicitat del PSOE i també de CiU, està impulsant un procés imparabile de trencament del contracte social, amb retallades de drets socials i de les polítiques públiques: la reforma exprés de l'article 135 que sacralitza la política d'austeritat i prioritza el retorn del deute en perjudici de les necessitats socials; el desmuntatge dels drets laborals; la pèrdua d'universalitat del sistema sanitari; la LOMCE, que ataca la llengua catalana i afebleix el sistema públic, com abans ho havia fet la LEC en alguns punts als quals ICV-EUiA es va oposar; la marginació i hostilitat cap a la creació cultural que és, en definitiva, un atac a la llibertat d'expressió i de foment de pensament crític; la LRSAL que pretén anul·lar el paper dels ajuntaments, l'estat de la justícia, dels medis públics de comunicació i

l'abandonament del municipalisme. I tot en un context d'atur massiu, d'extrema pobresa en grups socials, degradació de les condicions laborals, devaluació salarial i precarització massiva. El PP respon amb autoritarisme a les protestes sorgides del conflicte social i utilitza la seva majoria absoluta per reprimir la mobilització social amb la "lleï mordassa".

El resultat d'aquesta política ha estat que l'Estat espanyol és el segon país d'Europa després de Letònia on han crescut més les desigualtats i la pobresa. I on també la desafecció cap a la política ha crescut més. S'ha trencat en gran mesura el contracte social que a Espanya neix amb la transició i que simbolitzava la Constitució de 1978.

2.3. Crisi laboral.

En el darrer terç del passat segle van produir-se **profunds canvis que han afectat les estructures socials**: canvis tecnològics i en l'organització del treball, fragmentació empresarial, terciarització de l'economia o la configuració d'un mercat de treball global amb la incorporació dels països del bloc de l'est, la Xina i l'Índia que van suposar doblar el volum de treballadores i treballadors de l'economia globalitzada. No obstant, hem de dir que **el procés de desigualtat extrema no és una conseqüència automàtica d'aquests processos, sinó dels canvis polítics que han permès que una minoria privilegiada els hagi aprofitat per dinamitar l'acord social de postguerra a Europa que va donar lloc al període de màxima prosperitat econòmica i social viscut al continent.**

Dins d'aquest procés, les polítiques d'ocupació juvenil han jugat un paper central en el procés de desmantellament dels drets laborals. El fonamentalisme neoliberal parteix de la fal·làcia que l'elevat atur entre la gent jove troba les seves causes en les insuficiències dels propis treballadors i treballadores joves (inadequació de la formació, manca d'experiència laboral o manca de compromís i valors de treball) i de la regulació laboral (rigidesa de la normativa). Sobre aquest prejudici ha justificat un procés de dualització del mercat de treball que es presentava com una estratègia de transició entre els estudis i el treball, que justificava unes condicions laborals discriminatòries que en principi acabarien comportant la incorporació laboral plena.

L'experiència d'aquests anys desmenteix aquesta lògica. **Les polítiques d'ocupació juvenil basades en la incorporació laboral en condicions precàries no generen nova ocupació, tan sols condemnen a la discriminació i la precarietat aquelles generacions que s'incorporen al mercat de treball un cop s'han deteriorat les seves estructures.** Una precarietat que no es limita a una etapa inicial de la vida laboral, sinó que ha esdevingut permanent per a un gran volum de treballadores i treballadors. En la fase actual, les mateixes institucions i poders que van exigir la dualització del mercat de treball són les que presenten aquesta dualització com a discriminatòria i reclamen una equiparació de les condicions a la baixa.

Una lectura parcial, i sovint interessada, d'aquesta realitat ha portat al pensament dominant a la proliferació d'un discurs d'atomització de la identitat col·lectiva mitjançant categories poc sustentades: "precariat", "milleurisme", "ninis", "generació perduda"... Etiquetes que no només són mancades de rigor, sinó que comporten un classisme latent i una voluntat segregadora sobre les que s'ha tractat de legitimar el trasllat del conflicte social al conflicte generacional.

Així com les joves treballadores i els joves treballadors han estat els protagonistes de l'efecte acordió de la precarietat laboral, les dones ho han estat de l'efecte acordió de l'Estat del Benestar. Un Estat del Benestar que s'amplia en les fases alcistes quan ha calgut fomentar la incorporació de dones a l'activitat laboral mitjançant ajuts socials no consolidats o desenvolupats de manera insuficient, com el xec nadó o la Llei de dependència, que desapareixen en les fases de depressió en què s'expulsa les dones dels mercats de treball per tal que supleixin els serveis socials que s'afebleixen mitjançant les polítiques austericides. D'aquesta manera es condemna una gran part de les dones treballadores a itineraris laborals intermitents i permanentment precaris en què la discriminació per raó de gènere esdevé sistèmica.

2.4. I a Catalunya?

El model autonòmic està esgotat, no garanteix per al conjunt de CCAA un autogovern de qualitat, amb una distribució clara de les competències ni un model de finançament descentralitzat i federal, com tampoc la participació de les CCAA en el govern compartit de l'Estat.

Pel que fa a Catalunya, la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut va fer fracassar el sistema autonòmic com a fórmula d'encaix de Catalunya a l'Estat.

Catalunya afronta tres crisis: l'econòmica i social, la crisi democràtica i la crisi de les relacions amb l'Estat. Les tres estan relacionades i per afrontar-les cal un canvi radical de polítiques i de majories de govern que apliquin polítiques socials justes. I cal canviar-ho tot, la relació amb l'Estat, el sistema polític i el model econòmic.

- Una crisi política i moral. La corrupció, que està afectant estructuralment bona part del conjunt del sistema polític, econòmic i financer, i essencialment el PP, CiU i PSC-PSOE, d'una manera evident deixa al descobert una forma de fer política on el benefici propi i el robatori de diner públic s'han donat de forma continuada. El cas Pujol és l'expressió de la crisi de l'actual règim català. I cal recordar que CDC té la seu embargada pel cas Palau.

ICV hem denunciat els intents de CiU de desviar l'atenció dels casos de corrupció, de la mala gestió o de les retallades socials amb el procés nacional i hem exigint responsabilitats i fer net. Així com també hem denunciat els intents del PP d'atiar el conflicte amb Catalunya per

desviar l'atenció dels seus casos de corrupció, de la seva mala gestió i de les retallades.

- L'atur i la precarització de les condicions de treball, amb el consegüent creixement de les desigualtats, especialment entre els i les joves que, afectats per una alta taxa d'atur i de treball precari, estan destinats a "l'exili", també causat per les barreres econòmiques d'accés a l'educació superior, i entre les dones, que veuen com la precarització laboral i l'absència de polítiques socials les tornen a relegar a les tasques de cura en l'àmbit privat. Les polítiques d'austeritat estan canviant la societat catalana, l'estan dualitzant, fent-la més desigual i desestructurada.
- Una estructura política al servei dels poderosos. Una minoritària classe social que amb la crisi i les decisions polítiques de mercantilització de drets estan incrementant el seu patrimoni i concentrant poder, beneficiant-se del traspàs dels recursos públics a la propietat o gestió de mans privades pel seu lucre. I, alhora, la inexistència de suport al teixit industrial o productiu, a l'empresa petita i mitjana o a l'economia social, arrelades al territori i al sector primari (agrícola, ramader, forestal...), a les/els autònoms i les/els professionals.

2.5. La crisi del model territorial. L'esgotament del sistema autonòmic i el fracàs per resoldre la qüestió catalana.

La interpretació i aplicació de la Constitució ha anat limitant un desenvolupament federalitzant i asimètric.

El desplegament que al llarg dels anys han anat acordant PSOE i PP, ha uniformitzat un sistema autonòmic a disset. Es perpetuen problemes com la duplicitat normativa entre l'Estat i les CCAA, la continuada "invasió" per part del govern de l'Estat de les competències autonòmiques, a més d'un sistema de finançament sempre insuficient i injust, tant per a les CCAA com per als ajuntaments, descentralitzat en la despesa però centralitzat en els mecanismes de recaptació i repartiment.

La Constitució no va afrontar el reconeixement del caràcter plurinacional i plurilingüístic de l'Estat i en el text constitucional se superposen un Estat descentralitzat i un Estat centralista, com es reflecteix en un Senat que no fa les funcions de representació territorial o en la pervivència de les províncies.

L'Estatut de 2006 pretenia resoldre aquests problemes i va suposar un avenç important en tots els àmbits, amb una empremta important d'ICV-EUiA, per exemple, en el títol de drets, deures i principis rectors.

La sentència del Tribunal Constitucional de 2010 va frustrar els objectius de l'Estatut de 2006: reconeixement nacional, més i millor autogovern i un model de finançament just, que haguessin suposat un gran avenç per a les aspiracions nacionals de Catalunya.

La sentència va iniciar una etapa de conflicte. És una sentència amb un triple significat:

- Suposa una humiliació i un greuge per a la ciutadania de Catalunya. Un Estatut pactat i aprovat en referèndum va ser modificat per un Tribunal Constitucional políticament manipulat que va actuar com una cambra legislativa. I va ser un greuge, doncs el PP va aprovar altres estatuts amb continguts similars.
- **No reconeix la realitat nacional de Catalunya i buida de contingut polític l'autogovern.** Estableix que el govern de l'Estat pot intervenir a través de la seva capacitat normativa i de despesa en pràcticament totes les matèries. Moltes de les disposicions de l'Estatut queden reduïdes a simples recomanacions sense força legal.
- **Posa en crisi l'estratègia que la majoria del catalanisme polític havia seguit durant més d'un segle: canviar l'Estat per aconseguir més autogovern i reconeixement nacional. I tanca la via evolutiva cap a un Estat federal en el marc de la Constitució.**

La sentència de 2010 suposa el trencament del pacte entre Catalunya i l'Estat espanyol i la crisi del model territorial establert en la Constitució. A partir d'aquella data una majoria de la societat catalana deixa de reconèixer la Constitució i l'Estatut com el marc institucional adequat i s'incrementa notablement la desafecció cap a l'Estat.

Tres paraules defineixen la política autonòmica del govern del PP: silenci, bloqueig i retrocés. Silenci, perquè amaguen el model d'Estat que realment defensen; bloqueig, perquè han aturat totalment el desenvolupament dels nous estatus i retrocés, perquè gairebé totes les lleis lamineu les competències autonòmiques.

La situació actual no és la de 2010, després de la STC, és pitjor. El govern del PP, amb l'excusa de la crisi, ha anat recentralitzant l'Estat. S'ha transferit cap a les CCAA un major percentatge de reducció del dèficit del que pertocaria pel pes de les comunitats en la despesa pública; s'ha ocupat sistemàticament l'espai competencial de les CCAA; s'han incomplert acords com el de la disposició addicional tercera d'inversions en infraestructures i no hi ha cap voluntat de reformar el sistema de finançament, tal i com estableix la llei.

El problema de fons és l'aplicació d'una concepció espanyolista i profundament centralista de l'Estat espanyol, que redueix les CCAA, i sobretot els ajuntaments, a mers gestors de l'administració pública, sense capacitat d'iniciativa o transformació política. Davant aquesta idea d'Espanya, el PSOE, en compartir molts dels plantejaments de la dreta espanyola, ha estat incapaç de construir una idea alternativa basada en la plurinacionalitat com un factor positiu d'un Estat democràtic modern.

Així, ja sigui per acció o per omissió, els dos partits majoritaris fins a dia d'avui a l'Estat, i que han exercit el govern central en les darreres dues dècades, tenen una gran responsabilitat en la situació actual. Han prioritzat tot sovint el rèdit electoral a curt termini d'atjar l'anticatalanisme, que no pas actuar amb responsabilitat d'estat per buscar una solució a llarg termini per a l'encaix de Catalunya a Espanya.

Des d'aquesta perspectiva és necessari valorar positivament per a Catalunya i per a la resta de l'Estat el procés de mobilització social pel dret a decidir. El procés posa damunt la taula l'esgotament del model autonòmic, denuncia les polítiques recentralitzadores i planteja la necessitat d'obrir un procés constituent a Catalunya i a Espanya. Sense aquest impuls no s'estaria avui parlant de la reforma federal de la Constitució. Es tracta d'un impuls que reforça la democràcia i la capacitat de decidir de la ciutadania sobre tots els temes que l'afecten i emplaça a discutir sobre el model de futur, nacional i social, que volem per al nostre país.

2.6. La resposta ciutadana.

La crisi econòmica, les polítiques d'austeritat i la crisi de règim han provocat una reacció ciutadana que té diferents expressions, des del 15M a les vagues generals i les mareas, les múltiples mobilitzacions i manifestacions impulsades pel moviment sindical i d'altres organitzacions socials i, a Catalunya, el moviment independentista.

Totes aquestes mobilitzacions, tant a l'Estat com a Catalunya, tenen un fil conductor: un diagnòstic de fi de règim i de pèrdua de drets i llibertats, la reivindicació des de la dignitat, de la sobirania perquè la ciutadania guanyi la democràcia per decidir-ho tot.

3. Una Catalunya sobirana, plural i solidària.

Cal guanyar sobirania a favor de la ciutadania. Sobirania davant l'Estat i sobirania davant els mercats.

La situació d'emergència social i democràtica reclama com a part de la solució als conflictes existents l'empoderament de la ciutadania, que, a més, es mobilitza de forma constant reclamant el seu dret a decidir i ser protagonista de les decisions que l'afecten.

3.1 Sobiranes per compartir. Llibertat per decidir, llibertat per viure.

Ens cal llibertat per decidir com a poble i ens cal llibertat davant uns mercats i uns poders econòmics que impedeixen que molta gent pugui desenvolupar lliurement la seva vida, perquè no disposen d'un treball digne, un habitatge, d'una sanitat pública que atengui correctament les necessitats de salut totes les persones que ho requereixen, una escola bressol o assistència per garantir l'autonomia de la gent gran. **Avui el dilema també és entre llibertat o capitalisme neoliberal.**

La sobirania popular ja no es pot exercir de forma eficaç des de l'àmbit nacional o des dels estats-nació. Mentre l'àmbit polític amb legitimitat democràtica continua en l'àmbit dels estats, la regulació sobre la circulació de capitals, de mercaderies i la moneda es troba en l'àmbit europeu, mancat d'instruments de govern, d'un veritable banc central i d'una unió de transferències, així com de legitimació democràtica directa. I fins i tot hem vist com Grècia, Portugal i Xipre, perdien la seva sobirania i també Espanya amb un rescat parcial, per la imposició dels bancs i els governs dels països creditors.

La globalització amb la circulació de capitals i l'increment de la mobilitat de mercaderies i centres de producció han afeblit els marcs nacionals i estatals.

Per això cal que la nostra acció política s'adreci a enfortir políticament i fiscalment l'espai europeu, amb la plena democratització de les institucions europees, per disposar de les alternatives i els instruments per fer front a la globalització neoliberal.

El model de societat condiona el grau real de sobirania. Els països amb un model productiu equilibrat, sense dependències exagerades d'un sol sector econòmic, amb la màxima independència energètica possible gràcies sobretot a les energies renovables, amb un sistema fiscal potent i un sector públic fort que permet fer polítiques públiques d'eficiència i equitat, que no han endeutat la seva economia, ni amb endeutament públic ni privat, on hi ha una banca pública forta són països que, amb independència de la seva grandària, han encaixat millor l'impacte de la globalització primer i de la crisi després. I han pogut exercir millor la seva sobirania.

La sobirania es pot exercir amb major eficàcia en nivells diferents. La defensa i ampliació de drets i llibertats, de noves polítiques o serveis, amb plena participació ciutadana pot ser més eficaç al nivell d'un Estat propi o reclamar també formes més articulades, de cooperació o col·laboració en el marc de l'Estat, amb altres territoris o en el marc de la UE.

Per disposar de sobirania real és necessari que Catalunya es doti d'estructures d'Estat, establertes en la seva Constitució, per tenir els instruments necessaris per superar la crisi econòmica i lluitar contra les desigualtats garantint i eixamplant els drets socials, així com contra tota forma de corrupció.

3.2. Pacte de sobiranes.

La Catalunya autonòmica del règim del 78 és un model esgotat. La majoria de la societat catalana reclama exercir el dret a decidir.

Cal que la legalitat reflecteixi el que socialment és una realitat: Catalunya ha de passar de ser una comunitat autònoma a ser un subjecte polític sobirà que pot determinar lliurement el seu futur i que ha de negociar un nou pacte amb l'Estat espanyol i establir una relació d'igual a igual.

ICV proposa per a Catalunya un Estat lliure en el marc d'un Estat plurinacional. Una república catalana en el marc d'una república plurinacional.

Definim l'Estat com a lliure, doncs és la ciutadania de Catalunya qui decideix lliurement el seu futur polític. I proposem una nova relació amb l'Estat espanyol. Un pacte basat en el reconeixement del caràcter plurinacional de l'Estat: reconeixement de les nacions que en formem part i de la pluralitat lingüística; establiment de competències exclusives que garanteixen l'exercici de poder polític real; i una hisenda pròpia amb un finançament just.

Catalunya hauria d'assumir la seva sobirania com un Estat lliure, amb poder polític real, amb plena responsabilitat sobre totes les polítiques que siguin de competència exclusiva. I lliurement hauria de poder establir una relació amb l'Estat espanyol, amb qui hauria de compartir sobirania.

Aquesta nova formulació de les relacions Catalunya-Espanya suposen un canvi radical de l'articulació jurídica i institucional del conjunt de l'Estat de caràcter plurinacional. No es tracta, per tant, d'una simple reforma de la Constitució espanyola, sinó que implica un procés constituent a Catalunya i un procés constituent a l'Estat.

Es tracta d'un pacte de sobirania, que ha de basar-se en una relació d'igual a igual amb l'Estat espanyol, on la prioritat és preservar la màxima capacitat de la ciutadania per decidir sobre totes les qüestions i preservar el màxim de drets i llibertats. Caldrà, per tant, acordar què es garanteix com a competència pròpia i què com a competència compartida, tenint present el que ja està total o parcialment transferit a la UE.

Hem de passar de l'obligada unió del model actual i del federalisme homogeneïtzador i buit de contingut del PSOE a la lliure determinació per establir el vincle entre Catalunya i l'Estat espanyol.

Jurídicament aquesta proposta es podria articular de diferents maneres: amb una reforma global del conjunt de l'articulat de la Constitució o amb una disposició addicional a partir dels drets històrics, com proposen alguns juristes. Qualsevol de les fórmules jurídiques ha d'implicar un canvi profund, el reconeixement de la plurinacionalitat, que Catalunya surti del "règim comú" a 17 i tingui un reconeixement singular i específic.

Un procés constituent tant a Catalunya com a l'Estat espanyol, que tingui per objectiu l'aprofundiment democràtic en tots els àmbits, implica, per coherència, la implantació d'un nou règim republicà. Per ICV aquesta opció és una qüestió de coherència amb els nostres valors.

3.3. La Constitució catalana. Un Estat lliure, social, ecològic i feminista en el marc d'un Estat plurinacional.

Cal que el Parlament elabori una Constitució que haurà de ser referendada pel poble de Catalunya i que no pot estar sotmesa a esmena per les Corts Generals ni ser recurrible davant el Tribunal Constitucional.

A la Constitució hi volem incloure el reconeixement dels drets i les llibertats per constituir un Estat lliure, social i ecològic, de caràcter laic, amb una democràcia igualitària, plural, participativa i paritària i amb l'objectiu de la pau, la desmilitarització i la supressió de l'exèrcit, com a principis constituents. La Constitució ha de reconèixer el dret a decidir de la ciutadania de Catalunya sobre el seu futur polític.

Catalunya, per tant, ha de disposar de competències exclusives en tots els àmbits, tret d'aquells que per raons d'eficiència, especialment en les polítiques econòmiques, i solidaritat decideixi exercir de forma compartida o en col·laboració amb l'Estat espanyol i amb la Unió Europea i per evitar el dúmping fiscal o laboral. Catalunya ha de disposar d'un poder judicial propi.

Per tant, en la Constitució catalana quedaran delimitats els àmbits competencials propis i exclusius de l'autogovern; aquells fruit del govern compartit amb el conjunt de l'Estat espanyol, així com les relacions bilaterals i els mecanismes de cooperació i col·laboració. En el cas dels primers, s'establiran els mecanismes per blindar-ne l'autogovern; i en el cas dels segons i tercers, s'establiran els mecanismes per tal d'assegurar-ne la codecisió.

En tot allò que sigui compartit, o es faci en col·laboració o cooperació, caldrà establir els mecanismes bilaterals perquè Catalunya intervingui en la definició, així com garantir-ne l'execució en el territori de Catalunya.

El procés constituent que cal posar en marxa a Catalunya requereix d'un suport majoritari clar de la societat catalana i de les forces polítiques representades al Parlament i un procés de negociació i pacte.

Per fer possible les transformacions radicals que Catalunya necessita, per fer possible un país lliure, social i ecològic, cal conquerir l'hegemonia de les forces d'esquerres.

Igualment, cal canviar la correlació de forces al conjunt de l'Estat espanyol amb una nova aliança de forces polítiques que impulsi la transformació plurinacional de l'Estat, per garantir també la culminació del procés constituent català.

3.4. La bilateralitat.

Al marge de les institucions comunes de caràcter legislatiu i de control per a tots els àmbits competencials compartits, el principal òrgan de relació entre Catalunya i l'Estat espanyol és el Consell Bilateral.

Aquests Consell tindrà com a funció principal establir els marcs d'acord per a l'exercici de les competències que es comparteixen o en les que es col·labora, l'elaboració de projectes normatius en aquelles competències, la resolució dels possibles conflictes, el desenvolupament de fórmules de col·laboració i tots aquells afers que afecten les relacions mútues. Proposem que estigui integrat per un nombre igual de representants d'ambdues parts, amb representació mixta dels governs i dels Parlaments.

3.5. Finançament, fiscalitat i hisenda.

Proposem un sistema de finançament per a Catalunya basat en el **Concert Econòmic i Solidari**, on la Hisenda catalana recapta els tributs imposats a Catalunya, dels que en té capacitat normativa, en el marc dels acords que s'estableixin amb l'Estat i de l'espai fiscal comú que ha d'establir la UE per garantir eficàcia i control sobre la circulació de capitals. De la recaptació a Catalunya es deduiran les aportacions a l'Estat en concepte de les despeses de les competències compartides i les aportacions als mecanismes de cooperació i solidaritat que s'acordin.

El nou sistema de finançament s'ha de basar en el respecte per l'ordinalitat i l'anivellament pel que fa a serveis bàsics entre els territoris de l'Estat espanyol.

Pel que fa a la fiscalitat impositiva proposem –mentre no s'harmonitzin els tipus i les bases imposables a escala europea- que s'estableixi en el conjunt de l'Estat un acord polític entre els territoris amb competències fiscals per tal de fixar uns mínims en els tipus impositius per evitar la competència fiscal a la baixa entre territoris.

El nou model tributari català haurà de tenir com a pilars fonamentals una imposició que garanteixi la sostenibilitat dels serveis públics i les prestacions socials, així com el caràcter progressiu dels tributs i la fiscalitat ecològica.

En una economia integrada i amb una moneda comuna necessitem acompanyar la política monetària de política fiscal, per tal que es pugui combatre efectivament els efectes del mercat. Cal un pressupost europeu fort amb una hisenda que compensi els territoris deficitaris amb excedents dels territoris que són del "centre".

El futur de l'eurozona passa per la creació d'una Unió de Transferències, on la UE tingui capacitat normativa sobre grans tributs i capacitat de recaptació directa. Cal construir un pressupost comunitari fort per completar la Unió Monetària i acabar amb les illes fiscals a la UE que, posant els estats membres en competència, redueixen dramàticament els ingressos fiscals.

L'Administració Tributària de Catalunya serà l'única responsable de la gestió, recaptació, liquidació i inspecció de tots els impostos a Catalunya. I es coordinarà amb la de l'Estat espanyol i a nivell europeu en les tasques d'inspecció, amb l'objectiu, entre d'altres, de combatre el frau fiscal que ha de ser una de les seves principals prioritats.

3.6. Catalunya a la Unió Europea i al món.

Proposem que Catalunya estableixi mecanismes de participació directa en l'àmbit europeu i internacional, **que han de garantir la participació directa en aquells organismes que tractin de les qüestions, competències o capacitats pròpies de Catalunya.**

En aquest sentit, Catalunya tindrà un règim específic al marge del règim general que s'ha establert per a les Comunitats Autònomes de participació a escala europea. Entre d'altres, proposem:

Consell de la Unió Europea

Catalunya participarà al màxim nivell als Consells de la UE quan es discuteixin assumptes de la seva competència. La representació catalana participarà en les negociacions en peu d'igualtat com a Estat propi amb el representant de l'Estat espanyol. En el cas de les competències compartides amb l'Estat i els altres territoris integrants de l'Estat espanyol es podria establir un sistema rotatori de representació, com fan estats federals com Bèlgica o Alemanya

Parlament Europeu

Catalunya comptarà amb una circumscripció pròpia establerta en la Llei electoral per a l'elecció dels seus representants al Parlament Europeu. El nombre d'escons al Parlament Europeu serà calculat proporcionalment a la població de Catalunya al conjunt de l'Estat.

L'Estat espanyol impulsarà el ple reconeixement del català com a llengua oficial de la Unió Europea, incloent una modificació de l'apartat primer de l'article 55 del Tractat de la Unió Europea per al ple reconeixement del català com a llengua europea.

Consell d'Europa

La Presidència de la Generalitat podrà participar a les cimeres del Consell d'Europa en la delegació de l'Estat espanyol. El govern català tindrà representació en el Comitè de ministres del Consell d'Europa en la Delegació de l'Estat espanyol. El Parlament de Catalunya podrà escollir representants a l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa.

Nacions Unides i organismes internacionals

S'establirà un sistema de representació ad-hoc per a la Generalitat en alguns organismes internacionals i en les agències de Nacions Unides. La Generalitat podrà participar directament dels treballs de l'ONU a través de la seva participació en les negociacions, les seves agències i altres organismes que treballin en àmbits competencials de la Generalitat, com la UNESCO o l'OIT.

Política internacional. Pau i desmilitarització.

ICV vetllarà perquè les institucions catalanes tinguin un paper actiu per una política exterior basada en la pau i la desmilitarització i l'oposició a la guerra com a mitjà per resoldre els conflictes. En aquest sentit promourem la sortida de l'Estat espanyol de l'OTAN.

3.7. La Constitució de l'Estat espanyol. Regulació del dret a decidir i de la secessió.

L'Estat espanyol ha d'afrontar, prioritàriament, la qüestió nacional de les diferents nacions que en formen part. Una reforma territorial a 17, uniformitzant, ni que es fes en nom del federalisme, no resoldria la qüestió catalana, tampoc la basca i la gallega.

La nova articulació de Catalunya amb l'Estat espanyol que proposem, una relació d'igual a igual, de sobirania compartida, implica que en la nova Constitució de l'Estat espanyol es farà un reconeixement específic de la plurinacionalitat, de Catalunya com a nació i, per tant, s'establirà una posició singular i bilateral de Catalunya en l'ordenament constitucional.

Una nova Constitució espanyola que fos realment federal, reconegués l'existència de les diverses nacions i fos conseqüent amb aquest reconeixement de la plurinacionalitat suposaria un gran avenç per al conjunt de l'Estat espanyol, tant per superar alguns dels problemes estructurals de l'Estat de les autonomies com per modernitzar l'Estat. Una reforma d'aquestes característiques seria perfectament compatible amb la nostra proposta i permetria abordar les contradiccions, els límits i els problemes de l'Estat autonòmic.

La resolució de la qüestió catalana ha de passar per la lliure determinació de la ciutadania de Catalunya, la negociació i l'acord bilateral amb l'Estat espanyol.

Regular la secessió.

Alhora, proposem que la Constitució espanyola garanteixi l'exercici del dret a decidir, amb la reforma, si és el cas, de l'article 92.1 de la Constitució i la Llei orgànica de referèndums, perquè no quedi ombra de dubte sobre la celebració de referèndums territorials. **Proposem aprovar una llei que reguli els principis i mecanismes democràtics per fer possible la secessió, si és que una majoria d'una part de l'Estat així ho expressa en referèndum.**

3.8. La independència.

ICV rebutgem el manteniment de la situació actual, clarament lesiva per als interessos de Catalunya. A partir de la voluntat de sobirania expressada, ICV defensarà un nou acord amb l'Estat espanyol basat en el reconeixement de Catalunya com a nou subjecte polític i en una nova relació bilateral.

El projecte d'ICV és integrador, de suma de diferents sensibilitats i objectius nacionals, presents en la militància i l'electorat d'ICV, en l'esquerra catalana i en la societat. Cal preservar aquesta pluralitat que ens enriqueix i que és compatible amb la unitat d'ICV entorn d'una mateixa política.

Avui el conjunt del catalanisme, del més federalista al més sobiranista, hauria de compartir dos objectius: guanyar el dret a decidir i trencar amb l'estatus quo.

L'adversari comú és el centralisme i per a les forces d'esquerres l'adversari és el centralisme i el neoliberalisme de la dreta europea, espanyola i catalana.

Proposem a la societat catalana un projecte nacional que, a partir de l'obertura d'un nou procés constituent, reconegui el ple dret a decidir, sense límits materials pel que fa a la forma i la composició de l'Estat espanyol i la relació que Catalunya lliurement vulgui establir. I amb els únics límits formals de la negociació bilateral i l'acord en la configuració d'aquesta nova realitat.

I per això, com a defensors del dret a l'autodeterminació, **no tanquem la porta a la independència de Catalunya, si la societat catalana així ho manifesta de forma majoritària. La nostra posició parteix del principi de radicalitat democràtica en el sentit de fer efectiu el dret a decidir de la ciutadania de Catalunya i el seu respecte a la seva voluntat majoritària. El dret a l'autodeterminació no és sinònim d'independència, però el seu exercici obre aquesta possibilitat si així ho expressa la majoria de la ciutadania mitjançant una consulta directa, que no pot admetre succedanis.**

Així mateix, la independència de Catalunya és una opció legítima i que es pot plantejar si persisteix el tancament per part de l'Estat a modificar la situació actual i a negociar un nou estatus, o si es produeix un rebuig en referèndum a la resta de l'Estat del nou estatus acordat amb Catalunya.

En funció de l'evolució de la situació política, ICV afrontaria aquest debat a partir de tres principis:

- Debat i decisió democràtica per decidir el nostre posicionament.
- En qualsevol circumstància ICV basarà el seu posicionament en l'exercici del dret a decidir, promoure el debat social i el diàleg i la negociació amb l'Estat i la UE.
- Serà necessari disposar de suports internacionals i garantir el manteniment de Catalunya dins de la Unió Europea.

3.9. Els valors de la proposta Estat lliure, social i ecològic.

La proposta que presenta ICV és la que pensem que és millor per a Catalunya i les seves classes populars, perquè és una proposta de ruptura amb la situació actual, superadora del conflicte i el frontisme polític vigent, capaç d'integrar la pluralitat existent al país i, alhora, permetre l'aliança amb altres forces polítiques, tant de Catalunya com de l'Estat espanyol, i socials que lluitin per les necessàries transformacions democràtiques, econòmiques i socials que reclamem.

És una proposta oberta i per al debat amb la ciutadania, amb les forces polítiques catalanes i les del conjunt de l'Estat espanyol.

Per ICV no hi ha solució positiva al conflicte de la majoria de la societat catalana amb l'Estat si no s'apliquen dos principis: el democràtic, la lliure decisió de la ciutadania, i la voluntat de negociació i de pacte, tant entre les forces polítiques catalanes com amb l'Estat. Qualsevol opció per al futur

nacional de Catalunya hauria d'assumir aquests principis democràtics per avançar amb grans majories i sense fractura social.

La proposta que presentem avança en la línia de donar forma política i jurídica a aquests principis i, a més, és coherent amb:

- **La pluralitat de la societat catalana.** La gran majoria de la ciutadania dóna suport al dret a decidir. Una majoria relativa està també a favor de la independència davant l'autoritarisme del PP i la manca d'alternatives, però acceptaria, segons les enquestes, un bon acord amb l'Estat. La nostra proposta evita un dilema en clau unió o secessió que pot violentar una part de la societat.
- **L'esgotament de fórmules de reforma federal a disset.** Un nou "café per a tothom" en clau federal no resol el problema de Catalunya ni d'Euskadi, que tenen una clara voluntat de reconeixement nacional i d'un autogovern fort. L'equiparació per dalt ni és reclamada per la resta de CCAA ni faria viable l'Estat espanyol, alhora que convé recordar que tant Euskadi com Navarra ja disposen d'un règim diferenciat, particularment pel que fa al concert econòmic, reconegut constitucionalment.

Després de l'experiència de l'Estatut no podem delegar el futur de Catalunya a una negociació multilateral; el que cal és una negociació i un acord bilateral entre Catalunya i Espanya, que posteriorment cal concretar en una Constitució catalana i es pot emmarcar en una nova Constitució a l'Estat espanyol.

- **El context europeu i global.** El que plantejem és la sobirania necessària amb els mínims riscos de quedar fora, ni que sigui temporalment, de la UE, i sense els costos de transició -emocionals, socials i econòmics- de la independència.

En qualsevol cas, és una proposta que requereix de majories democràtiques, negociació i pacte i que proposem perquè formi part del debat polític. Un debat que no es pot reduir només a independència o statu quo, ja que la societat catalana és més plural i diversa que el que expressa aquesta opció binària i la situació política no és una fotografia fixa i pot canviar tant a l'Estat com a Catalunya.

4. Un model de societat. La transició a una societat més justa, neta i lliure.

Són temps difícils, però també són temps d'esperança i d'il·lusió. Volem tenir un protagonisme actiu en el procés constituent que cal iniciar a Catalunya. Tenim l'oportunitat de repensar el país, d'impulsar un canvi radical, econòmic, social i ecològic que superi la crisi actual amb un nou paradigma de prosperitat ecològica i compartida i amb un sistema polític transparent i participatiu que ja vam definir a la 10a Assemblea Nacional.

ICV és una força ecosocialista perquè aspira a una societat de persones lliures i iguals, basada en la democràcia, el socialisme, l'ecologisme i els valors

republicans, en la defensa del bé comú, en la inclusió i la participació emancipada de totes les persones en la societat i en l'organització social de la producció i la redistribució en base a l'interès col·lectiu i la cobertura de les necessitats bàsiques, de manera sostenible. Un model transformador que supera el capitalisme i el productivisme. ICV és feminista, socialista, ecologista, i demòcrata.

Som conscients de la incapacitat d'aquest sistema per distribuir la riquesa i les oportunitats de forma equitativa i de la impossibilitat d'un creixement il·limitat en un planeta limitat, que aposti per substituir les energies fòssils per les renovables i per reduir el consum.

Aquesta lògica postcapitalista es recull en la Ponència política de la 10a Assemblea: “Volem impulsar la transició ecològica de l'economia amb l'objectiu que tothom pugui viure bé, amb equitat i amb un ús sostenible dels recursos naturals (...). És un nou model superador del capitalisme, amb democràcia econòmica, una nova economia ecològica al servei de les persones, amb respecte per la resta d'éssers vius i creadora de vincles cooperatius. Una economia on el creixement continu deixi de ser el paradigma per donar pas a una economia duradora (...)”.

Plantegem una transició amb 10 objectius:

- A. **Una societat articulada al voltant del treball digne.** Cal prioritzar la creació d'ocupació i recuperar el valor del treball com un factor clau de vertebració social i no com una mercaderia. Per això cal revertir les reformes laborals que precaritzen les condicions de treball, devaluen els salaris, afebleixen la negociació col·lectiva a favor de la decisió unilateral de l'empresa i individualitzen les condicions de treball i, en definitiva, augmenten les desigualtats. L'aposta pel treball digne no significa que considerem el treball l'única forma d'inclusió social i, per tant, cal incidir en l'avenç cap a formes de distribució solidària del treball i l'establiment de mínims vitals garantits, en el terreny de béns essencials i també en el dels ingressos, a partir de l'establiment d'una Renda Garantida de Ciutadania, en la perspectiva de la transició cap a una renda bàsica universal, que permeti, entre d'altres qüestions, superar la pobresa existent.
- B. **Un model d'economia ecològica.** L'actual model econòmic no és sostenible, no és possible garantir els estàndards de consum dels sectors més benestants dels països desenvolupats sense topiar amb els límits físics del planeta. En la fase en què ja estan els països desenvolupats, si no volem que segueixin augmentant les desigualtats socials i la pobresa, l'única via per aturar l'apropiació de la riquesa per part d'uns pocs és substituir la destrucció de recursos naturals per les energies netes i el reciclatge i la competència per la col·laboració. Cal orientar la innovació al benestar de les persones i l'equilibri ecològic i no al benefici immediat i al consumisme.

Tot i que aquesta és clarament una aposta que sobrepassa les fronteres dels estats, siguin quin siguin aquests, les polítiques estatals esdevenen importants en la seva orientació promovent formes de producció, mobilitat i consum sostenibles. Volem una Catalunya amb sobirania energètica, que superi la dependència dels combustibles fòssils, lliure de nuclears i capdavantera en les energies renovables, amb sobirania alimentària, una economia descarbonitzada que contribueixi al combat contra el canvi climàtic i que impulsi la preservació i recuperació d'espais naturals.

- C. **Amb un teixit econòmic equilibrat i fort pes de la indústria i aposta per l'economia social.** L'aposta pel reforçament industrial esdevé clau, molt especialment el foment de les PIMEs arrelades al territori, que són la garantia de la consolidació de l'economia real i minimitzen el risc de deslocalitzacions i EROs massius. Perquè permet reequilibrar el pes dels sectors econòmics en la composició del mercat de treball, perquè reforça una aposta exportadora per evitar massa dependència del consum intern, perquè en la mesura que la indústria és el sector més globalitzat –tret del financer– permet guanyar sobirania econòmica a partir de la diversificació de dependències.

Alhora, cal una aposta clara per la democràcia econòmica, donant suport a espais de propietat, producció, gestió o consum col·lectius i cooperatius; de participació dels treballadors i les treballadores en el govern de les empreses, per evidenciar la capacitat col·lectiva de construcció i gestió de béns comuns.

- D. **Societat articulada pels drets universals de ciutadania.** Els drets de ciutadania a reconèixer i les polítiques que els han de garantir, han d'arrelar en un espai de valors vertebrat per l'objectiu de l'emancipació personal i col·lectiva i vinculat a la condició de persona i no a la nacionalitat. Un país d'equitat i llibertat per viure, de diferències i solidaritat per conviure, que fa seva la Declaració Universal dels Drets Humans emergents.

- E. **L'educació pública de qualitat i al llarg de la vida com a principal factor d'equitat.** L'educació no és un dret fonamental més, constitueix la porta d'accés a altres drets fonamentals, entre ells el de la igualtat, la llibertat i el respecte a la diversitat i a les diferències de les persones. En aquest àmbit és encara més vital recuperar la primacia del sector públic i de les garanties republicanes d'igualtat, laïcitat i reconeixement real de les diversitats. Així com assegurar l'educació i formació de qualitat al llarg de la vida de les persones. L'esport ha de formar part de l'educació, com a mitjà bàsic per transmetre els valors de desenvolupament personal i social.

A Catalunya, a més, el model d'immersió lingüística en l'educació pública ha estat i ha de continuar sent un factor determinant en relació a la consecució de la justícia i l'equitat social, al català com a llengua que vertebrí el país i, alhora, garanteixi la cohesió social.

- F. **La cultura com a aposta per una ciutadania crítica.** L'accés a la cultura, a la creació i al seu gaudi formen part dels drets bàsics d'una societat que es vol lliure i crítica. La recerca, el pensament, la llibertat d'expressió, el talent, la creativitat, etc. són garanties d'una ciutadania amb capacitat crítica, d'una democràcia més radical, d'una societat amb identitat pròpia a partir del que és comú; per això cal una política pública que ho asseguri i que impulsi la indústria cultural a la primera línia de la cultura Europea.
- G. **Un sistema fiscal potent, amb capacitat de redistribuir la riquesa i contribuir a la sostenibilitat ambiental.** En definitiva la introducció d'eines de fiscalitat justa per garantir l'exercici de la sobirania catalana. Sense un sistema potent, que garanteixi els criteris de suficiència i equitat, amb un política de tolerància zero cap el frau i l'evasió fiscals, la sobirania és una entelèquia. Reduir el diferencial de 8% del PIB de menor recaptació fiscal que la mitjana de la UE esdevé clau.
- H. **La igualtat de gènere i l'abolició del patriarcat com a objectiu polític.** El compromís amb la construcció d'un nou sistema polític superador de les desigualtats es reivindica en els valors del feminisme. Sense les dones no hi ha democràcia. Cal fundar unes noves bases de l'organització social, des de les lluites històriques del feminisme i des dels valors que l'identifiquen. S'ha de revertir la tendència de segregació per gènere en les esferes productiva i reproductiva accentuada per la crisi.
- I. **Una Unió Europea com a nou subjecte polític portador de demos i de sobirania.** Apostar per reforçar políticament la Unió Europea, abandonant la tendència consolidada durant aquesta crisi de fer-ne només un espai de coordinació intergovernamental, amb institucions o instruments que actuen al marge de qualsevol control democràtic o són clarament no democràtics en la seva definició i actuació. I contribuir a fer de la Unió Europea una societat pacifista i humanista, l'Europa dels pobles i de les persones.

Apostar per la construcció europea des del seu esperit original, sobretot reforçant-ne la dimensió democràtica i de rendició de comptes a partir del paper fonamental que ha de jugar el Parlament Europeu. El primer objectiu és desmantellar entitats opaques i antidemocràtiques com la Troika. Però cal tenir present per damunt de tot que un retorn a la lògica dels estats-nació no du enlloc en un món amb les finances globalitzades.

- J. **Reconstruir un nou contracte democràtic.** Assolir tots aquests objectius requereix superar la crisi de legitimitat d'una democràcia estrictament representativa. Cal abordar una organització territorial nova basada en el municipalisme, amb una legislació electoral, que garanteixi una representació proporcional, la transparència en la gestió de les forces polítiques i les llistes desbloquejades; marcs de governança també supraestatals que garanteixin la sobirania de la ciutadania; és a

dir, el poder de decisió de la gent i molt especialment mecanismes de democràcia participativa.

Volem un país en què el ple reconeixement dels drets socials, d'un treball digne, l'accés a l'educació, la cultura, la sanitat universal, la preservació del seu patrimoni natural, el reequilibri territorial i una economia verda capdavantera permetin a les classes populars construir una identitat col·lectiva compartida i siguin valors que formin part de la identitat i l'orgull de la nostra aportació com a país.

Moltes expressions d'un nou model ja s'estan duent a terme des de la mateixa societat, amb múltiples experiències de pràctiques econòmiques i socials alternatives que superen ja l'economia de mercat: l'economia social i cooperativa en el camp de l'energia o de les finances, les pràctiques de consum col·laborador, de producció agroecològica, les xarxes d'intercanvi de treball o d'intercanvi de béns, per citar-ne alguns. Cal donar protagonisme a aquestes experiències, la majoria d'elles tutelades i/o impulsades des dels actuals ajuntaments, dotant-los de més recursos i una major autonomia.

Aquesta proposta de transició cap a un nou model de societat ha de formar part del debat sobre el procés constituent català. Per això ICV ha d'establir aliances amb tots aquells sectors de la societat catalana amb qui comparteix aquests objectius de transformació social i nacional.

El relat social i ecològic i el relat nacional d'ICV han d'estar ben relligats i ser coherents.

5. Un procés constituent radicalment democràtic i inclusiu.

Emergència social i democràtica i, alhora, il·lusió i mobilització per canviar-ho tot. A ICV reconeixem el caràcter excepcional de la situació que viu el país. El debat nacional no és només una oportunitat per una proposta de la relació entre Catalunya i l'Estat espanyol sinó també una oportunitat de pensar en el país que volem i de lluitar políticament per aconseguir-lo. I per això proposem un instrument i un mètode excepcional: el Procés Constituent.

5.1. Un cop passat el 9N

El 9N va culminar una etapa caracteritzada per l'objectiu de realitzar el 2014 un referèndum i després una consulta popular. Va acabar sent un procés de participació amb urna i vot i de recollida de signatures de denúncia a l'Estat, que va ser un èxit de participació de més de 2.300.000 persones.

El 9N va posar en evidència la pluralitat de la societat catalana, 1.897.000 persones van donar suport a la independència, 234.000 a l'opció sí-no i

105.000 al no. Uns resultats que evidencien la importància de la mobilització a favor de la independència, però també les seves limitacions, tant pel que fa al nombre de participants, com la menor mobilització i suport al sí-sí en les zones metropolitanes.

Per altra banda, el 9N també reflecteix la impossibilitat tant de l'Estat com de la part catalana d'imposar-se unilateralment. **L'Estat no va poder evitar que a Catalunya es realitzés un procés participatiu amb urna i votació; però tampoc es va poder realitzar la consulta que volíem, amb plenes garanties democràtiques.**

Després, cada força política planteja quines són les seves estratègies per continuar avançant en el procés nacional. **Per ICV és necessari, d'una banda, mantenir la mobilització social i, de l'altra, cercar punts en comú entre totes les forces polítiques i socials, tot i reconeixent les diferències, per mantenir l'objectiu del dret a decidir i obrir un procés constituent.**

ICV estem compromesos també amb l'impuls d'un procés constituent a l'Estat. Volem contribuir a un canvi en la correlació de forces a l'Estat. En cap cas es tracta de subordinar l'agenda política catalana a l'espanyola, sinó d'intervenir políticament en ambdós àmbits per impulsar noves majories i desbloquejar la situació actual.

5.2. Anem lluny i per això cal que anem junts i juntes.

És un procés que és i ha de continuar sent inclusiu, que requereix de grans majories transversals, en un país caracteritzat per la pluralitat del seu mapa polític i de la seva societat.

És un procés que ha de tenir en compte el marc polític en el que opera, la situació política de l'Estat i la seva evolució en les properes eleccions municipals, autonòmiques i generals i el marc de la Unió Europea. Requereix de temps i no posar l'interès personal o de partit per sobre de l'interès general.

És un procés que necessita, per continuar avançant, de la mobilització social i de pressió política en la qüestió que més acord genera, el referèndum. En definitiva, com hem reiterat, es tracta d'arribar lluny, però arribar-hi junts i juntes i amb grans majories socials i polítiques.

ICV ha estat i és una força impulsora del procés nacional que viu Catalunya.

L'acord Mas-Junqueras va excloure la resta de forces polítiques i va trencar el marc unitari existent entorn del dret a decidir. L'acord estableix el caràcter "plebiscitari" de les properes eleccions al Parlament com a substitut del referèndum i la renúncia d'ERC a construir majories alternatives a CiU, tant als ajuntaments com al Parlament.

En aquest sentit, ICV va valorar l'acord entre CiU i ERC com un pacte per recompondre la majoria parlamentària basat en el suport d'ERC a uns

pressupostos que cronifiquen l'austeritat i no donen resposta a l'emergència social, a canvi d'una data per a les eleccions i que CiU abandoni la idea de la llista unitària.

ICV mantindrà el diàleg amb les entitats sobiranistes i, si és el cas, amb les forces polítiques per cercar punts en comú exclusivament en el camp dels drets nacionals i d'acord amb el projecte aprovat per la Convenció Nacional. El Consell Nacional decidirà en cada moment els continguts i les formes d'aquest diàleg.

Cal coordinar la participació de la militància d'ICV en els diferents moviments i plataformes de la societat civil existents sobre la qüestió nacional i mantenir obert el diàleg amb les seves direccions. També es promourà el debat al si de l'organització sobre el procés nacional i sobre el model de país que volem.

5.3. Els objectius i les propostes d'ICV.

a) Eleccions

Per ICV les eleccions avançades tenen sentit en tant que, en aquests moments, després del 9N la legislatura està acabada. Després de quatre anys de govern de CiU, amb dues legislatures escurçades per la convocatòria d'unes eleccions que s'han volgut caracteritzar com a plebiscitària sobre la qüestió nacional, les polítiques i el mateix govern estan esgotats, han fracassat i cal un canvi de majories i de govern.

Les properes eleccions han de servir per canviar el govern i desenvolupar una proposta d'esquerres que sigui capaç de ser hegemònica a Catalunya.

Aquestes eleccions tenen caràcter constituent des del moment en què han de ser fonamentals per impulsar un canvi en l'articulació jurídica i institucional de Catalunya. És l'inici d'un procés constituent que impulsi, també, un procés constituent en el conjunt de l'Estat per fer possible una articulació plurinacional.

Aquest procés ha de culminar amb l'aprovació d'una Constitució catalana en un nou marc plurinacional, que decideixi sobre les relacions amb l'Estat i sobre el model social i econòmic.

Per ICV unes eleccions al Parlament no poden substituir el referèndum o la consulta per decidir el futur polític de Catalunya i més quan es pretén eliminar de passada el conflicte social, en una situació aguda d'emergència per a moltes famílies d'aquest país.

Unes eleccions al Parlament no poden ser d'un sol tema, es voten models de societat diversos, es decideix sobre la majoria per un futur govern i unes polítiques determinades. Per altra banda, el sistema electoral provoca que el valor del vot de cada ciutadà no sigui igual en funció del territori on viu.

És evident, però, que a les eleccions també es mesura el suport als diferents projectes nacionals que presenti cada força política.

Per altra banda, tant les propostes de CiU com les d'ERC redueixen la pluralitat, en un cas amb una llista unitària i en l'altre amb un govern d'unitat. En totes elles CiU o el "partit del president" hi té un paper central. ICV vol garantir la pluralitat i construir una alternativa per una majoria d'esquerres. De cap manera es pot ser còmplice de CiU i de tot el que aquestes sigles impliquen, no només pels nombrosos casos de corrupció sinó també pel propi model de país, gens distant, per exemple, del que té el PP.

La proposta de Mas té, a més, com a objectiu polític fonamental la refundació de CiU en forma de Partit del president i fer oblidar el pujolisme i els casos de corrupció.

b) L'articulació d'un pol d'esquerres per una nova majoria.

ICV té com a prioritat la confluència de les esquerres alternatives, és a dir l'articulació d'un pol, un front, de forces polítiques i socials, que sigui decisiu per afrontar l'emergència social i democràtica i per fer avançar el procés constituent cap a una Constitució catalana.

Un front així ha de tenir ambició per disputar l'hegemonia; energia i capacitat per ser el motor d'una alternativa amb voluntat de govern i transformació i ha de tenir voluntat i capacitat de diàleg i acord amb la resta de forces d'esquerres per sumar. Però nosaltres combatem la lògica de majories que estan articulades al voltant de CiU i donem per superades les que s'articulaven al voltant del PSC.

Plantejarem a la resta de forces d'esquerres la formació d'una nova majoria amb tres objectius: una política social i econòmica alternativa a l'austeritat; la lluita contra la corrupció i per un sistema polític transparent i participatiu i l'exercici del dret a decidir.

Un front amb capacitat de sumar per una nova majoria d'esquerres. Una nova majoria per donar prioritat a un pla de rescat social i a un pla de reactivació de l'economia per un treball digne, amb mesures per acabar amb la corrupció, que promogui investigacions a fons per fer net, amb polítiques decidides per la transparència i la participació ciutadana. **Una nova majoria per liderar el procés constituent.**

c) Autodeterminació.

Mantenir l'objectiu de celebrar un referèndum que permeti el mandat democràtic imprescindible per superar la situació i l'status quo actual. El referèndum o consulta continua sent el "paraigües" que més suport social i polític té a Catalunya, a nivell europeu i internacional.

És veritat que el govern de l'Estat, amb l'actual majoria, no voldrà acordar celebrar un referèndum, però menys encara s'avindrà a negociar la independència. Cal mantenir la voluntat de realitzar el referèndum perquè és la via per donar legitimitat a qualsevol opció o model de relació amb l'Estat espanyol o a la independència.

Per això ICV proposa a totes les forces polítiques catalanes i espanyoles un **Pacte per la democràcia**, segons el qual després de les eleccions generals el nou govern es compromet a convocar, d'acord amb el govern de la Generalitat, un referèndum sobre el futur polític de Catalunya en el qual una de les opcions ha de ser la independència. I, si és necessari, a realitzar les reformes legislatives per fer-ho possible. ICV proposa a les altres forces polítiques catalanes un **Compromís pel dret a decidir** que implicaria condicionar el suport a una majoria parlamentària a les Corts Generals al compromís de desbloquejar la situació catalana i acordar la celebració d'un referèndum.

Autodeterminació també vol dir disposar de la capacitat d'elaborar una Constitució per a l'Estat propi on es pugui decidir tot.

d) Deliberació.

Proposem articular un procés de debat social, de baix a dalt, que reculli totes les aportacions sobre el model de societat i sobre les relacions amb l'Estat.

Fins i tot sense celebrar-se el referèndum és possible iniciar un debat nacional per a un procés constituent, que plantegi consultes i la participació popular sobre temes que són fonamentals i que ja ara es poden decidir: Renda Garantida de Ciutadania, Sistema Nacional de Salut o model de gestió de béns comuns com l'aigua o l'energia.

e) Mobilització social.

És fonamental continuar la pressió i la mobilització social amb la màxima unitat per aconseguir exercir el dret a decidir i l'Estat propi.

f) Derrotar el PP i el bipartidisme.

Per un procés constituent a l'Estat

Els catalans i les catalanes votem a les eleccions generals, intervenim en el debat polític de l'Estat; un objectiu compartit ha de ser derrotar democràticament a les urnes el PP i obrir un nou temps polític que permeti un escenari de diàleg i acord.

Hem de superar el debat entre estratègia unilateral, actuar exclusivament des de Catalunya, i multilateralitat, confiar en un canvi polític a l'Estat com a única via. Catalunya és un factor fonamental de la crisi de règim i un actor clau per obrir un procés constituent a l'Estat. Cal mantenir la mobilització i la pressió des de Catalunya i, alhora, intervenir, sense subordinacions i d'igual a igual, en diàleg amb les forces progressistes de tot l'Estat, també les forces de les esquerres nacionals, per derrotar el PP.

Perquè Catalunya disposi d'un Estat propi seria un gran avenç un canvi a l'Estat, i l'Estat no canviarà si Catalunya no avança cap a l'exercici del dret a decidir i l'Estat propi.

g) Sobirania i diàleg

L'objectiu estratègic compartit de les forces catalanistes i de totes les forces progressistes de l'Estat hauria de ser obrir un escenari de diàleg i negociació, que compti amb la comunitat internacional i la UE.

El diàleg i el pacte són principis bàsics d'una cultura democràtica. Qualsevol objectiu, una sortida federal, confederal o la independència, requereixen, primer de grans majories i després de negociació i pacte.

La negociació i el pacte no són només una necessitat objectiva, són una obligació democràtica. Les imposicions unilaterals per part de l'Estat o una sortida unilateral per part de Catalunya podrien tenir uns costos elevats per una i altra part.

Si l'Estat no vol cronificar una crisi constitucional, que el desestabilitza i li resta legitimitat democràtica, també haurà de negociar.

Per això és imprescindible comptar amb una estratègia multilateral, de col·laboració amb altres forces polítiques de l'Estat, però també una estratègia que compti amb actes unilaterals, de pressió política des de Catalunya, entre d'altres:

- L'inici del debat social i polític sobre el model de país i per una Constitució pròpia, que inclou la convocatòria de consultes sobre temes clau per a la gestió pública.
- La garantia i construcció decidida de les estructures d'Estat que proposem com a imprescindibles, per exemple una Banca Pública.
- El no compliment de la legislació de l'Estat lesiva per a drets polítics i socials fonamentals.

Per ICV les millors referències jurídiques i polítiques internacionals, i més adequades per a Catalunya, són el dictamen de la Cort Suprema del Canadà i el referèndum d'Escòcia. En el primer cas s'accepta el principi democràtic: si una majoria clara de la població del Quebec opta per la secessió en un referèndum, les parts tenen l'obligació de negociar i iniciar un procés de reforma constitucional per fer-ho possible, si és el cas. És a dir, dret a decidir més obligació de negociar i pactar, respectant les majories i protegint les minories.

Les lleis i els Tribunal Constitucional no poden ser l'impediment per la lliure expressió de la voluntat popular. Les lleis han de servir per canalitzar la voluntat política de la ciutadania, no per impedir-la.

Per contra, la declaració unilateral, l'exercici "de fet" de la independència tenen el seu referent en el Dictamen del Tribunal Internacional de Justícia de juliol de 2010, que estableix que la DUI proclamada per l'Assemblea de Kosovo no era contrària ni al Dret Internacional ni a les resolucions del Consell de Seguretat

de l'ONU, amb conseqüències negatives, per la manera en què es va produir, per la viabilitat mateixa d'aquell país, que no respon a la realitat catalana i que cal situar en un context geopolític molt diferent al nostre.

h) Aprovar la Constitució catalana i el nou marc de relacions amb l'Estat.

El final del procés de diàleg i negociació ha de ser el debat i aprovació del nou marc institucional. És a dir de la nova Constitució catalana i del canvi Constitucional o procés constituent a l'Estat.

El debat i la decisió de la ciutadania han d'iniciar i cloure el procés constituent.

CAPÍTOL II: QUIN ESTAT PROPOSEM PER A UNA CATALUNYA JUSTA, NETA I LLIURE

1. El model de drets socials i ciutadania, el país per viure amb dignitat.

1.1. Construïm un nou Estat per a l'emancipació de les persones

Els drets de ciutadania a reconèixer, i les polítiques que els han de garantir, han d'arrelar en un espai de valors vertebrat per l'objectiu de l'emancipació personal i col·lectiva: la felicitat de cada persona, realitzable plenament en un marc de benestar col·lectiu. Cal posar en diàleg el compromís radical per la igualtat i l'aposta per l'autodeterminació personal, amb el reconeixement de la diversitat i la creació de vincles de fraternitat. Expressat en poques paraules: **un país d'equitat i llibertat per viure; de diferències i solidaritat per conviure.**

- Una societat on tots els projectes vitals es puguin realitzar de manera autònoma i lliure, en igualtat de condicions, sense cap forma de dominació ni discriminació.
- Una societat de benestar, superadora de totes les desigualtats, de la pobresa, l'exclusió i el racisme. Una societat que construeix, alhora, justícia social i ambiental, per tal de garantir el benestar i la sostenibilitat de les generacions futures.
- Una societat generadora de ciutadania activa, que promou capacitats col·lectives i coresponsabilitat; amb dinàmiques d'empoderament personal i comunitari, amb relacions de reciprocitat.
- Una societat on respectar totes les diferències, on construir convivència intercultural posant en relleu la riquesa històrica i cultural de les persones, on reconèixer les aportacions de persones de totes les edats, procedències, gèneres, orientacions sexuals i de les persones amb diversitat funcional.
- Una societat laica que impulsi la construcció d'un espai públic fonamentat en els drets humans, en els valors de la pluralitat, de la tolerància activa i del respecte democràtic per a totes i cadascuna de les opcions filosòfiques i religioses personals.

Volem construir un país on la recerca permanent d'igualtat es fonamenti en el respecte a l'autonomia personal; on la llibertat sigui el resultat de l'abolició de tota dominació. Un país on la redistribució vagi de la mà del reconeixement; on el diàleg entre la consciència personal i l'ètica col·lectiva construeixin ponts de solidaritat.

1.2. Els drets de ciutadania a la Constitució catalana

Tota Constitució democràtica incorpora un catàleg de drets que doten de contingut la noció de ciutadania. Els drets han anat avançant en la seva formulació i s'han anat expandint en nombre. El capítol de drets i deures de l'Estatut d'Autonomia del 2006 és l'expressió d'una aposta avançada per la ciutadania civil, política i social. Però cal anar més lluny: en clau de sobirania, emancipació i protecció jurídica.

La Constitució catalana ha de ser un espai on aplegar el reconeixement d'un ampli ventall de drets, clàssics i de nova generació, que operin com a marc d'impuls i garantia de les polítiques del nou Estat de Benestar ecològic i participatiu: el punt de partida cap a la construcció d'un Estat per a l'emancipació de les persones, d'un país per viure amb dignitat. **La nova Constitució ofereix l'oportunitat d'incorporar l'esquema que proposa la Declaració Universal de Drets Humans Emergents, elaborada i debatuda de forma participativa en el marc de diversos fòrums socials.** Catalunya podria ser, així, un estat pioner en l'adopció de la nova declaració. Tots els drets que a continuació es relacionen gaudiran d'una especial protecció jurídica.

<p>Dret a la democràcia igualitària (drets socials i econòmics)</p> <p>Dret a la seguretat vital i la renda bàsica. Dret al treball; drets laborals i sindicals. Dret a l'habitatge digne. Dret a la salut. Dret als serveis socials i la cura. Dret a la inclusió social i relacional. Drets ambientals. Dret a la pau i la cooperació. Dret a la memòria democràtica. Drets dels consumidors/es i usuaris/es.</p>	<p>Dret a la democràcia plural (drets civils i culturals)</p> <p>Llibertat d'expressió. Llibertats de consciència i religió. Dret a un estat laic. Dret a l'educació al llarg de la vida. Drets culturals i lingüístics. Drets dels infants. Dret a l'emancipació juvenil. Dret a l'envelliment digne. Dret a l'accessibilitat i l'autonomia. Dret a la mort digna.</p>
<p>Dret a la democràcia participativa (drets polítics)</p> <p>Dret al sufragi actiu i passiu. Dret a decidir i ser consultat/da. Dret al bon govern. Dret a la ciutat. Dret a la justícia. Dret a la informació i la comunicació. Dret d'accés a les TIC. Dret a la protecció de dades personals. Dret a l'honor i la imatge pròpia.</p>	<p>Dret a la democràcia paritària (drets de gènere)</p> <p>Dret a l'equitat de gènere en totes les esferes de la vida. Drets i llibertats sexuals. Dret al propi cos i a l'avortament. Dret a la salut sexual i reproductiva. Dret a la representació paritària.</p>

1.3. Un model públic i comú per al benestar social.

Els drets s'han de fer realment efectius, s'han de traslladar al terreny de les polítiques i els béns comuns. Volem forjar un model públic i comú de benestar per viure amb dignitat: que faci front a les desigualtats per mitjà de polítiques de redistribució i redistribució; a les relacions de dominació personal per mitjà de polítiques d'emancipació i seguretat vital; a les dinàmiques de discriminació per mitjà de polítiques de reconeixement i d'inclusió; a les lògiques individualistes per mitjà de polítiques de cooperació i acció comunitària; i al paternalisme assistencial per mitjà de polítiques d'autonomia personal. Aquest model públic i comú de benestar s'ha d'articular a partir de dos reptes:

- D'una banda, **superar l'actual austeritat injusta, les retallades i la mercantilització dels drets a través de la privatització de serveis, per mitjà de la reconstrucció d'uns serveis públics de qualitat, d'accés universal, finançats a través d'una fiscalitat directa i progressiva i orientats a desmercantilitzar** la vida: cobrir necessitats humanes com a dret de ciutadania i redistribuir la renda i les oportunitats vitals per construir una societat equitativa. Serveis públics universals i renda garantida de ciutadania, en la perspectiva de la renda bàsica, com a espai irrenunciable de dignitat.
- D'altra banda, **superar les velles formes de producció de benestar**. Confiar-ho tot a l'Estat, sense una societat crítica i activa, és ignorar el canvi d'època. Sabem, però, que el model de la 'big society', sense un espai públic potent, és neoliberalisme disfressat, pura coartada ideològica del patiment social i les desigualtats. Cal, doncs, un model de benestar radicalment democratitzat, municipalista i de proximitat, amb voluntat d'apropiació comunitària, sota control social, amb dinàmiques d'autogestió i gestió participativa, connectat a l'activisme de les mareas i les plataformes ciutadanes i a les capacitats col·lectives de desenvolupament sostenible i de construcció de béns comuns.

1.4. La transició cap al nou país per viure amb dignitat.

És èticament inacceptable que, en ple segle XXI, a Catalunya hi hagi persones que passin gana, fred, no tinguin accés a l'aigua o dormin al carrer. Cal una resposta urgent a la situació d'emergència social i habitacional que vivim. És en aquest sentit que cal articular de forma urgent i prioritària un **Pla de Rescat Social** per garantir les condicions materials de vida de les persones. Un pla que incorpori totes les dimensions bàsiques del mínim vital garantit, que asseguri la cobertura de les necessitats humanes per una vida amb dignitat.

El Pla de Rescat Social ha de contenir cinc camps d'actuació bàsics:

- a. Establiment de la Renda Garantida de Ciutadania en la perspectiva de la renda bàsica universal.

- b. Pla de lluita contra l'atur, amb polítiques actives d'ocupació, de creació de treball digne i recuperació salarial, fent especial èmfasi en l'àmbit públic.
- c. Programa de seguretat alimentària, amb garantia de tres àpats al dia tots els dies de l'any a tots els infants en risc de malnutrició.
- d. Garantia d'accés universal als subministraments bàsics, amb superació de tota situació de pobresa energètica.
- e. Prohibició dels desnonaments per causes econòmiques sobrevingudes i garantia d'alternatives habitacionals d'emergència, dignes i estables.

Aquest Pla de Rescat Social haurà d'anar acompanyat del procés de reconstrucció estratègica dels drets de ciutadania, configurador del model públic i comú de benestar per viure amb dignitat, que s'ha de situar en el cor del nou país just, net i lliure que volem.

L'aposta per l'Estat propi la considerem indestruïble de l'objectiu d'una societat per viure amb dignitat i justícia social, en el marc de cooperació i construcció comuna de la Unió Europea.

2. El model d'economia ecològica i de prosperitat compartida.

2.1. Una nova economia.

El model d'economia ecològica i de prosperitat compartida que proposem es fonamenta en tres eixos:

Un canvi de valors pel que fa al model econòmic. **El primer, concebre l'economia en tant que instrument per satisfer les necessitats humanes, com el mecanisme de creació d'activitat econòmica sostenible al servei del conjunt de la ciutadania.** Per això, la plena ocupació ha de ser un dels seus principals objectius, així com crear i donar suport a espais d'organització pública i col·lectiva de producció, consum, control i decisió: **economia social, economia mixta, economia dels béns comuns, economia circular.** Sent conscients que, a més dels treballs remunerats, la reproducció social de les condicions de vida requereix tot un ampli conjunt de treballs no remunerats de cura que han de ser, en primer lloc, reconeguts i dignificats i, en segon lloc, plenament compartits entre homes i dones. Cal garantir que la maternitat no sigui un obstacle per a les dones a l'hora d'accedir a un lloc de treball. Cap dona s'ha de veure obligada a escollir entre el dret de ser mare i el dret a tenir un lloc de treball i una carrera professional. Volem configurar els espais d'activitat econòmica al voltant dels tres terços: un terç activitat pública, un terç activitat cooperativa i social i un terç activitat privada.

El segon, el reconeixement de la impossibilitat del creixement econòmic il·limitat. Constatem que el planeta està assolint els seus límits ambientals degut al tòtem del creixement continu, que obliga a extraure'n tots els recursos i malmetre els ecosistemes. S'ha instal·lat en l'imaginari, tant de la dreta com de

l'esquerra, que el creixement continu és el mecanisme principal per assolir el benestar.

Aquest model econòmic ens ha portat a una crisi econòmica, social i ambiental de grans proporcions, la qual cosa ha demostrat la incapacitat del model capitalista de construir una societat en la que es pugui viure amb dignitat i llibertat, sense que s'hagi d'estar sotmès al dictat dels mercats i la globalització.

Cal una nova governança global sobre els recursos naturals en clau ecològica que limiti el consum de matèries primeres.

La petjada ecològica s'ha de reduir, preservant el territori i la biodiversitat, perquè estem degradant les bases biològiques que fan possible la vida.

Tercer, perquè l'economia estigui realment al servei de les persones, exigeix la seva democratització una distribució de la renda equitativa així com l'apoderament econòmic de la ciutadania. La igualtat econòmica és una condició bàsica per a la veritable democràcia i per a la seva existència exigeix la desaparició de la pobresa, però també limitar els nivells de riquesa i de poder econòmic, cercant mecanismes per a la seva redistribució.

Les polítiques econòmiques han de tenir com a nord la satisfacció de les necessitats humanes (materials i immaterials); és a dir, la sostenibilitat social, bo i respectant la biosfera. La realitat mostra que l'actual model econòmic s'ha convertit en un gegantí sistema de transferència de rendes cap els més rics, via rendes del capital degut a la financiarització de la societat i l'afebliment dels treballadors i les treballadores per negociar les seves condicions de treball. Per això els canvis són urgents, no poden esperar més.

En conseqüència, afirmem que una societat justa i pròspera no és possible si es fonamenta en la degradació dels recursos del planeta, la precarietat laboral i la invisibilitat del treball reproductiu (la cura de la llar), que és el que assegura el manteniment del sistema social. Com han demostrat molts informes, degradació ambiental i desigualtat social van de la mà. El nostre projecte fa compatible sostenibilitat ecològica i equitat social.

Els valors ecosocialistes de la política d'ICV es basen en la lluita contra la desigualtat social i de gènere i en la protecció dels ecosistemes, que són la base de la nostra vida com a espècie.

2.2. Catalunya, un país amb una econòmica ecològica al servei de la majoria.

En els actuals nivells d'atur, la primera obligació hauria de ser la creació d'activitat econòmica sostenible i, per tant, d'ocupació estable. El model econòmic actual és incapaç de poder donar resposta a l'actual situació d'emergència econòmica, en gran mesura perquè l'existència d'atur és funcional per a l'economia capitalista al constituir el mecanisme més eficaç de moderació salarial i, en conseqüència, d'augment dels beneficis empresarials. La baixada de salaris contreu encara més els nivells de consum i empitjora la

situació econòmica entrant en un cercle viciós o espiral recessiva. Del que també hi participen, entre d'altres, l'abandonament de les activitats industrials a favor de les merament especulatives o el dogma de les retallades.

Cal un impuls econòmic, revertir les retallades del sector públic, implantar noves polítiques industrials, afavorir la creació de nous jaciments d'ocupació en l'economia verda, en les polítiques socials públiques i en l'economia social, reduir la jornada laboral a 35 hores sense reducció salarial per tal de repartir el treball entre més persones. Repartiment dels treballs que ha de contemplar tant els que es realitzen en l'activitat laboral com els treballs domèstics i de cura.

Per això es fonamental promoure el dret a un **treball digne**, essencial per al benestar de les persones, que reverteixi els forts desequilibris en les relacions laborals que ha comportat un augment de la precarietat de les condicions de treball, l'augment de la pobresa i les desigualtats.

Cal revertir les polítiques de precarització de l'ocupació i la depreciació salarial amb mesures per garantir **el treball digne** que contemplin, a més de la creació d'ocupació, el principi d'igualtat en l'accés i la no discriminació, la recuperació del principi de causalitat en la contractació, la conversió de les hores extraordinàries en llocs de treball, la voluntarietat del contracte a temps parcial, la regulació de la contractació temporal successiva, així com la delimitació dels acomiadaments.

La defensa dels drets dels treballadors i les treballadores, cal establir un Salari Mínim Interprofessional al 60% del salari mig, així com el temps de treball, el dret a la formació i la protecció de la salut front els riscos laborals.

Cal garantir la llibertat sindical, l'autonomia col·lectiva i els convenis col·lectius. El dret de les organitzacions sindicals a la negociació col·lectiva per estructurar i articular els convenis col·lectius i per regular les condicions de treball, així com el manteniment de la vigència dels convenis fins a l'entrada en vigor del nou conveni.

La transformació ecològica de l'actual economia obre una finestra d'oportunitats summament rellevants per a l'impuls de noves activitats econòmiques i nous llocs de treball. El **Green New Deal** constitueix un programa ampli que incorpora la inversió en noves infraestructures baixes en emissions de CO₂ que ajudin a la transformació verda de l'economia, però també planteja la recuperació de nivells de qualitat dels serveis públics –font important d'ocupació en els països més avançats socialment i econòmicament- així com models de producció i consum més col·lectius i de dimensió més reduïda.

És imprescindible actuar per frenar la globalització, cap entitat ha de ser tan gran com perquè no sigui possible deixar-la caure. La crisi financera, les retallades, el dolor creat, els enganys i les estafes de les preferents, el malbaratament de recursos públics per la corrupció exigeixen determinar responsabilitats i que no restin impunes.

L'actual capitalisme s'ha convertit en un món de rics sense risc. La financiarització de l'economia mundial i la hiperglobalització donen un poder cada vegada més gran als rics i poderosos, que imposen una política de privatització dels beneficis i socialització de les pèrdues, com és el cas de les caixes nacionalitzades, que després de ser rescatades amb diner públic tornaran a mans privades per un preu molt inferior al del rescat. Defensem endegar una auditoria ciutadana sobre la despesa pública dels darrers anys i, en el cas de detectar situacions de despesa irregular, exigir el seu rescabament, així com en el cas de deute il·legítim repudiar el seu pagament. En aquest sentit fem nostra la proposta de celebrar una Conferència internacional sobre el deute que determini la proporció del deute legítim i il·legítim.

Una economia democràtica exigeix de majors i millors contrapoders econòmics, socials i sindicals; d'espais de producció i consum col·lectius i cooperatius que proporcionen l'economia social i cooperativa; de participació dels treballadors i les treballadores en el govern de les empreses, de reforçar els drets laborals i d'introduir drets econòmics i socials amb la força executiva dels drets elementals. Cal un sector públic transparent, eficient, que presti serveis públics de qualitat i tingui capacitat d'intervenció.

Cal crear noves eines d'actuació com la banca pública, a la vegada que s'impulsa la banca ètica i cooperativa per facilitar instruments financers que facilitin el desenvolupament econòmic arrelat al territori de petites i mitjanes empreses, el finançament de projectes innovadors i la lluita contra l'exclusió financera. Assegurar la neutralitat de la xarxa i el seu lliure accés. **En definitiva, cal construir espais i eines per dotar la ciutadania de capacitat de decidir sobre els mercats, cal construir formes d'apoderament econòmic de la ciutadania, base imprescindible de la nova economia democràtica.**

L'economia social, així com l'economia solidària, no es poden reduir a una economia que es limita a la societat de capitals i al mercat. Requereixen necessàriament d'una economia plural en la qual hi tinguin cabuda altres lògiques econòmiques. Si bé no totes adopten un criteri no lucratiu, sí que totes limiten la redistribució dels guanys en relació als capitals.

Qualsevol banc no hauria de poder invertir en activitats perjudicials per al medi ambient o les persones. La banca ètica, preferentment pública o cooperativa, es presenta com una alternativa a la banca tradicional i a l'objectiu de generar rendiment econòmic, a qualsevol preu, que repercuteix fonamentalment en els accionistes i els directius.

2.3. Transformació ecològica de l'economia i les nostres vides.

Una proposta per la transició. Lluita contra el canvi climàtic. Rebaixar la dependència energètica. Horitzó d'autosuficiència hídrica, energètica i alimentària. Gestió béns comuns: aigua, energia, sòl.

Model de producció i consum. Promoció de pràctiques de producció i consum no capitalistes cap a un model de persones consumidores crítiques i responsables. Sobirania alimentària. Agricultura ecològica. Mobilitat sostenible.

L'objectiu és que tothom pugui viure bé sense malbaratar recursos, en el marc d'una economia sostenible. Això vol dir estalvi i eficiència en l'ús dels recursos i promoure canvis en els estils de vida i de consum. Per això, les variables ecològiques han d'estar incorporades en el model econòmic, superar els clàssics mesuradors de benestar basats en el volum de riquesa generat o el ritme de creixement econòmic. **Necessitem nous indicadors de benestar i qualitat de vida que tinguin en compte el medi ambient i les persones i que es regeixen per criteris de sostenibilitat.**

Configurar un model econòmic que estigui al servei de les persones passa necessàriament per una reapropiació de l'economia. Establir circuits curts i propers de producció connectats a necessitats reals permetrà prioritzar activitats que generin riquesa a nivell local amb una baixa petjada ecològica. **La relocalització de l'economia amb un nou paradigma de producció i consum de proximitat basat en l'accés als béns bàsics.**

Per això cal impulsar la transició a activitats econòmiques sostenibles. que eliminen o redueixen els efectes ecològicament nocius, mentre d'altres formes de producció hauran de ser limitades o suprimides pels seus efectes nocius. Apostem per l'impuls d'activitats que incorporin els principis de l'economia circular que planteja la reutilització i el reciclatge dels productes, en base a un cercle continu que, alhora, genera llocs de treball. Una de les claus de la transició cap a la sostenibilitat és garantir la reducció de l'extracció de matèries primeres de la natura per la seva posterior transformació en productes; es tracta d'allargar la vida útil a uns recursos naturals que escassegen, així com de reduir les emissions de CO₂ de la seva producció, que ara se situa en uns nivells alarmants.

És fonamental invertir en aquells sectors sostenibles, és a dir, **en la creació de llocs de treball que garanteixin la conversió ecològica de l'economia com les energies renovables, la gestió pública de l'aigua, l'agricultura i el sector agroalimentari ecològics, la rehabilitació dels edificis, la gestió forestal sostenible, el transport públic, el desenvolupament i l'enfortiment de l'Estat del Benestar, el reciclatge i la reducció dels residus,** clau per definir una estratègia global per al clima, que defineixi horitzons d'autosuficiència energètica, hídrica i alimentària. Alhora, aquesta aposta per nous jaciments d'ocupació pot ser una sortida real per a bona part dels milers de persones sense feina que avui hi ha al nostre país. Per fer possible aquesta proposta cal una reconversió planificada i participada de les persones treballadores en sectors intensius en energies fòssils i/o activitats especulatives.

En un planeta on els recursos són finits fa falta lluitar contra el consum de recursos naturals i alhora garantir un accés mínim als béns bàsics i necessaris per a una vida digna. Per això, **caldrà redistribuir la riquesa mitjançant el**

treball digne, els serveis públics, l'impuls d'una renda garantida de ciutadania i una fiscalitat sobre els capitals i els recursos naturals; serà possible garantir un accés just i suficient als béns i drets bàsics sense fer-ne un mal ús.

Per assolir la transformació ecològica de l'economia cal introduir un canvi de visió i paradigma a l'entorn de la protecció de la natura, així com la consideració que tots els éssers vius es mereixen una vida digna. Aquest canvi ens obliga a replantejar les relacions que hem establert amb ells i la concepció mercantilista i extractiva que tenim del planeta, un dels darrers exemples és el fracking, i dels recursos naturals com a comuns. Hem d'obrir un debat sobre les noves visions de les relacions dels humans amb el seu entorn. Situar el debat polític en l'ètica i els valors del respecte a tots els éssers vius i el seu tractament com a subjectes de qui s'ha de tenir cura i defensar.

La concepció de la definició de la natura com a subjecte de drets ens permet i obliga a generar mecanismes de protecció, molt més clars, als éssers que la constitueixen. Respectar la qualitat de l'aire que respirem o tractar l'aigua com a dret bàsic i un bé comú que garanteix la supervivència del planeta en són clars exemples; alhora, no podem apartar d'aquest debat el respecte i la protecció de la biodiversitat i, si parlem de biodiversitat, parlem també dels animals amb els que compartim el nostre entorn natural i social.

Impulsar el reconeixement a la natura i defensar el dret a què es respecti integralment la seva existència mitjançant el respecte a tots els elements que formen un ecosistema. Restringir aquelles activitats que puguin donar lloc a l'extinció d'espècies de flora o fauna, la destrucció d'ecosistemes o l'alteració dels cicles naturals. **En definitiva, es tracta que les activitats econòmiques respectin la salut com a dret de les persones, els ambients sans on es desenvolupen i la no contaminació de l'entorn natural.**

2.4 El combat contra les desigualtats.

Compartir la prosperitat significa eradicar la pobresa i limitar la concentració de riquesa. La concentració de la riquesa en poques mans significa la concentració de poder econòmic i polític en uns pocs individus. Per això, la lluita per la democràcia és la lluita contra la desigualtat; els països més igualitaris tenen millors indicadors socials i també millors indicadors econòmics.

Els augments de la desigualtat, en els darrers anys, han estat resultat directe de les polítiques neoliberals impulsades, fonamentalment pels processos de desfiscalització i precarietat laboral, que han afavorit clarament les rendes més elevades i els grans grups empresarials. La pèrdua de progressivitat en el conjunt del sistema fiscal, les pràctiques retributives dels alts directius empresarials, la proliferació de negocis altament especulatius, el frau i l'evasió fiscals dels quals darrerament tenim molts exemples, des del cas Pujol fins a la llista Falciani passant per l'escàndol LuxLeaks, i el caràcter extractiu de rendes de moltes de les activitats

econòmiques capitalistes propiciades per les elits polítiques i econòmiques donen explicació de l'augment de la desigualtat.

Les desigualtats s'han incrementat encara més per la greu crisi econòmica i les polítiques de retallades i reducció salarial que han imposat els governs conservadors de Catalunya, l'Estat espanyol i la Unió Europea. Els costos de la crisi s'han repartit de forma desigual, la majoria, que no en tenia cap responsabilitat, ha pagat un preu més elevat que la minoria responsable de la crisi.

L'atur i la precarietat han empobrit milions de treballadors i treballadores, però també les retallades que, de forma immoral, s'han acarnissat en la població més vulnerable, així com la reducció salarial que provoca l'aparició del nou col·lectiu de treballadors i treballadores pobres. Situació més alarmant en el cas de les dones que, de manera tradicional, s'han vist discriminades en relació a les retribucions percebudes pels seus companys masculins.

La reforma laboral ha contribuït a l'augment de les desigualtats, en produir una depreciació salarial intensa a més de forts desequilibris en les relacions laborals, augmentant la capacitat de decisió unilateral de les empreses i deteriorant la negociació col·lectiva, debilitant la força vinculant dels convenis col·lectius i la seva capacitat per determinar les condicions de treball.

Per reduir dràsticament la desigualtat cal impulsar una fiscalitat justa i ambiental, combatre el frau fiscal per eradicar-lo, acabar amb els paradisos fiscals, establir programes d'eradicació de la pobresa en totes les seves formes (social, energètica, etc.), establir una renda garantida de ciutadania que asseguri uns ingressos mínims a les persones sense ingressos, promoure salaris dignes i reduir el ventall salarial, tot elevant el salari mínim interprofessional i limitant els salaris elevats, i acabar definitivament amb la discriminació salarial de les dones.

Per reduir dràsticament la desigualtat cal un impuls decisiu a l'educació pública, universal, gratuïta, laica, coeducadora. Cal donar una prioritat absoluta a l'educació pública entesa com a eix vertebrador del sistema educatiu. Cal suprimir els concerts de les escoles elitistes i/o segregadores.

2.5.La transició cap a un nou model.

Cal canviar el model econòmic que ens ha dut a aquesta multi crisi social, financera i ambiental. La gent d'ICV sabem cap on hem d'anar i els objectius que volem aconseguir. Nosaltres apostem per una ruptura amb els valors, en caiguda lliure, del sistema econòmic actual. En aquest sentit, el primer objectiu és la derrota de les polítiques d'austeritat i la creació d'ocupació posant les bases d'un nou model econòmic.

Volem un canvi en les relacions de poder i d'organització de la societat a partir de nous esquemes. Per aconseguir aquest canvi proposem una transició del sistema econòmic, amb deu eixos directius per a la política econòmica ecosocialista que volen marcar de forma clar el camí cap a una nova societat.

1. **Garantir el dret a un treball digne.**

Impulsar mesures per revertir la reforma laboral, retornar la causalitat de la contractació, garantir la voluntarietat del treball a temps parcial i el reforçament de la negociació col·lectiva de les condicions de treball.

Impulsar un programa de **Green New Deal** per a la creació de llocs de treball en el sector del medi ambient (eficiència energètica, producció d'energia renovable, mobilitat sostenible, producció ecològica, etc.), els quals permetran una transició cap a un model de molt menor consum de recursos. En la mateixa línia cal convergir amb els països socialment més avançats en ocupació en els sectors de l'economia del benestar (educació, salut i serveis socials) i en recerca i innovació.

Impulsar un **repartiment solidari i eficient del temps de treball, RTT**, treballar menys per treballar més persones i viure millor. La situació d'atur estructural i crònic, fins i tot en períodes de creixement econòmic, més la revolució digital, fan necessari impulsar, entre d'altres mesures, fórmules per compartir el treball per assolir la plena ocupació, un objectiu irrenunciable per a ICV.

Mesures immediates, com la reducció dels 5,4 milions d'hores extres que es fan a la setmana en el conjunt de l'Estat i que equivalen a 135.000 llocs de treball a temps complet, o d'altres, com la jornada laboral a 35 hores, sense reducció salarial, la reducció del còmput global d'hores treballades al llarg de la vida laboral i altres estratègies de reducció de la jornada laboral. Per la implantació d'aquests objectius serà necessari, a més de mesures legislatives i polítiques públiques, un pacte social entre els sindicats, la patronal i els poders públics.

La reducció d'hores laborals farà possible la millor distribució entre gèneres dels treballs de cura i de les hores de lleure. Apostar per l'allargament del període d'estudis i el manteniment de l'edat de jubilació són mesures que també permetran reconèixer i visualitzar la importància dels treballs no mercantilitzats.

ICV impulsarà el debat sobre propostes concretes de reducció del temps de treball en els programes electorals.

2. **Acabar amb la pobresa i l'exclusió social. Prioritzar el rescat ciutadà per donar resposta a la situació d'emergència social.**

Garantir un mínim vital que inclogui la **renda garantida de ciutadania** per a aquelles persones en situació d'atur i que han esgotat les prestacions, en la perspectiva de la transició cap a una **renda bàsica universal, RBU**.

Són mesures per acabar amb la pobresa que pateixen milions de persones i per apoderar-les per lluitar de forma eficaç contra l'explotació laboral que pateixen, autèntica xacra del nostre sistema econòmic. La

renda garantida i la renda bàsica apodera també les dones i els joves perquè també els atorga autonomia econòmica, al marge del tipus de treball que efectuen, i elimina l'exclusió financera i a l'habitatge.

3. **Impulsar una reforma fiscal** que garanteixi la sostenibilitat de l'Estat de Benestar i finançar la implantació de la renda garantida de ciutadania en la perspectiva de la RBU i la creació d'ocupació. Impulsar un sistema fiscal realment progressiu que gravi més les rendes més altes i que equipari les rendes, del treball o del capital.

La reforma fiscal inclourà una nova fiscalitat ambiental progressista que inclogui càrregues dissuasives contra totes les activitats que privatitzen guanys i socialitzen les pèrdues. Cal reforçar o impulsar impostos i taxes ambientals, sobre l'especulació financera i immobiliària, desincentivadores del treball precari. Així com prioritzar la lluita decidida contra el frau i l'evasió fiscals.

I, com que la crisi política que pateix Europa se supera, no amb fragmentació, sinó amb més Europa, amb més unió, volem que aquest nou sistema s'estengui arreu d'Europa.

4. **Impulsar una banca pública i cooperativa basada en criteris ètics** amb l'objectiu de facilitar l'accés al finançament a les petites i mitjanes empreses i a l'economia social, especialment als projectes més arrelats al territori i que impulsin el canvi cap a una economia verda.
5. **Implantar un nou model energètic distribuït que permeti ser autosuficients a mig termini.** I això només ho aconseguirem si basem el gruix del nostre consum en l'electricitat generada a partir de fonts renovables amb un model descentralitzat i coordinat en l'escala europea. El sud té sol, el nord té vent. L'electrificació del nostre model de vida suposarà un important descens en les necessitats d'energia bruta primària: per tant, també estalvis molt importants en l'escala macro, que acompanyaran l'estalvi aconseguit en les polítiques d'eficiència en els sectors industrial, domèstic i de mobilitat a través dels programes de creació de llocs de treball sostenible. Cal una distribució equitativa dels parcs energètics arreu del territori.
6. **Abandonar l'energia nuclear.** A Catalunya encara hi ha tres centrals nuclears que s'han de tancar de forma immediata. Amb el programa energètic abans indicat no fan falta i, contra el que diuen els lobbies amb interessos, l'energia nuclear continua sent una activitat molt perillosa, com s'ha demostrat a Fukushima. I avui, a més, innecessària.
7. **Fer front de debò al canvi climàtic,** una gravíssima amenaça per als més desprotegits, amb una economia baixa en carboni. Aquest tema no solament implica una concepció global contra l'alteració del clima, sinó que també suposa defensar els pobles de països en desenvolupament, que seran els més perjudicats pel canvi climàtic. Això vol dir necessàriament, entre d'altres polítiques públiques, una potent fiscalitat

ambiental que canviï comportaments no desitjables i que retorni els nivells d'emissions de gasos d'efecte hivernacle als nivells que hi havia el 1990.

8. **Sobirania alimentària.** Catalunya ha d'apostar per l'autosuficiència en la seva producció agropecuària, que ha d'orientar-se clarament cap a l'agricultura ecològica. Aquesta política no solament permetrà crear llocs de treball i consolidar el sector agroindustrial amb una nova orientació, sinó que permetrà afrontar amb garanties l'escassetat energètica.
9. **Democratitzar el sistema econòmic:** instaurant la participació dels treballadors i les treballadores en les decisions i els beneficis empresarials i promovent l'economia social i solidària cap a un model de 3 terços d'equilibri entre els sectors públic, privat i social-solidari.

Estudiar i impulsar fórmules alternatives, com la creació d'un sistema de monedes duals que estimuli la despesa en productes locals i l'accés al crèdit mutu i solidari.

10. **Fer una auditoria i renegociació del deute públic en nom de l'interès general.** Existeix la sensació, reforçada amb alguns casos flagrants, que una part del deute públic generat i dels interessos que es paguen són deguts a interessos privats, no a l'interès general. Per això, cal una auditoria que quantifiqui quin és el deute acceptable i quin no ho és. És impossible mantenir l'Estat del Benestar amb l'elevada i creixent i injusta càrrega financera del sector públic, sense la qual els comptes públics estarien equilibrats.

2.6. Democràcia i transparència en els tractats comercials internacionals de nova generació.

En el context internacional cal recuperar la sobirania democràtica de la ciutadania exigint que els tractats comercials internacionals de nova generació - ja que afecten els drets fonamentals, els serveis públics i el medi ambient- hagin de ser referendats. S'ha d'aturar la negociació del TTIP i del TISA i aturar la implementació del CETA duta a terme amb total opacitat i manca de transparència, la qual persegueix l'eliminació de regulacions i proteccions legislatives (barreres no aranzelàries), una harmonització normativa a la baixa i una degradació de drets entre dues potències econòmiques com són la UE i els EEUU (en el cas del TTIP).

Aquests tractats en forma d'acords comercials i financers tenen com a principal objectiu afavorir les grans corporacions transnacionals, la liberalització dels mercats, limitant el poder públic dels estats i dels governs elegits democràticament, reduint així la sobirania ciutadana.

Aquests tipus d'acords internacionals, amenacen l'estat de dret, la separació de poders i la legitimitat democràtica. No podem acceptar ampliacions de l'àrea geogràfica del mercat interior sense la corresponent ampliació de l'àrea de legitimitació i regulació democràtica.

3. Per un pacte de gènere. Sense les dones els drets no són humans. Sense equitat no hi ha democràcia.

3.1. Cap a un procés constituent sobre les bases d'un nou pacte de gènere.

Un procés constituent passa per crear l'alternativa al sistema heteropatriarcal i capitalista. L'abolició del sistema patriarcal és un objectiu polític compartit per dones i homes que aspiren a la justícia social. **Sense equitat de gènere no és possible assolir la justícia social.** I aquest procés s'ha de constituir sobre les bases sòlides d'un nou pacte de gènere, on homes i dones són coresponsables de la sostenibilitat de la vida humana i dels treballs que fan possible la reproducció social i n'exigeixen la generació i preservació de les estructures públiques i les xarxes per a la seva cura.

3.2. Cap a una ciutadania plena, de dones i homes amb igualtat de drets i llibertats.

La perspectiva de gènere a la política és fonamental per garantir la plena ciutadania de les dones en tota la seva diversitat en termes de classe, ètnia, procedència, sexualitat i diversitat funcional.

Així, un país que ha deteriorat la seva democràcia amb la imposició de polítiques contràries a la igualtat i la justícia social ha d'articular la restitució, la consolidació i l'assoliment dels drets en base als principis de l'equitat de gènere i la justícia social.

Valors i pràctiques per a un nou model de societat.

Els valors que han estat predominants històricament són els valors identificats amb el masclisme que, en models capitalistes-patriarcal, han estat útils per devaluar la condició de ciutadania i convertir la població en objecte de consum acrític. L'individualisme, la competitivitat o l'agressivitat són valors hegemònics que es retroalimenten per mantenir un statu quo que preservi les quotes de poder i privilegi dels qui n'acumulen més que d'altres.

Per posar la vida humana al centre dels interessos polítics i fer sostenibles la producció i reproducció necessàries per al manteniment humà cal desmuntar els valors i les pràctiques dominants, recuperant i posant en relleu els valors i sabers de les dones. Una societat articulada des de la recerca del bé comú, la cura de les persones i dels ecosistemes, el reconeixement de la interdependència i el benestar col·lectiu, tot des dels valors de la cooperació, la solidaritat, el diàleg, la cultura de la pau, la coresponsabilitat, el reconeixement mutu en la dimensió emocional i afectiva, la solidaritat, etc.

La qüestió del poder i l'exercici d'aquest des dels valors feministes.

La ciutadania és el reconeixement i la capacitat de desenvolupar de forma lliure, plena i responsable els projectes de vida. Som ciutadanes en la mesura que participem de la vida pública i exercim drets civils i polítics. El problema de la infrarepresentació de les dones és un problema de qualitat democràtica.

Cal que el nostre sistema democràtic dirigeixi els seus esforços a eliminar tota mena de barreres que obstaculitzen la participació política i la representació de les dones. **Les agendes polítiques han d'incorporar les demandes i les motivacions de les dones, així com reconèixer la seva diversitat, les seves realitats i els diferents factors que impacten en les seves vides i cossos. El compromís per la democràcia paritària ha de ser un principi vertebrador.**

Més dones als espais de decisió significa l'ampliació i diversificació de les agendes i les polítiques públiques. Però més enllà d'això, el que és necessari per a la transformació i estar realment representades és que l'exercici de la representació pública sigui des del feminisme.

Els espais institucionals, altament masculinitzats, continuen perpetuant valors, formes de funcionament i elements simbòlics on les dones no ens hi identifiquem. Els codis de la vella política impliquen un elevat grau d'hostilitat. Per tant, cal una transformació profunda de les formes i els valors. Per fer aquesta transformació cal assumir els espais de poder, primer, i alhora exercir-ne les responsabilitats associades des dels valors pròpiament femenins.

3.3. Un pacte de gènere per a la sostenibilitat de la vida i la justícia social.

Allò personal és polític. Model públic per a un sistema orientat a l'equitat de gènere:

L'organització dels temps i dels treballs productius i reproductius i la coresponsabilitat entre gèneres i Estat.

L'objectiu polític ha de ser eliminar l'actual divisió sexual dels treballs. Els treballs reproductius de cura de les persones i la llar els realitzen en un 80% les dones. Són essencials per a la sostenibilitat de la vida però pateixen una infravaloració i invisibilització. Quan hi ha una certa coresponsabilitat de la cura entre homes i dones hi ha, també, una major externalització d'aquests treballs cap a altres dones, amb alta presència de dones migrades, en condicions d'explotació laboral i marginació social. Per a aquestes dones la conciliació de la vida laboral i familiar no existeix. És freqüent també que les tasques de cura recaiguin en les àvies. Les cadenes de cura han patit, però, un trencament arran de la crisi degut a la pèrdua de capacitat econòmica a les llars.

Els temps per al treball productiu, de cura i personal s'han de reorganitzar. Cal incorporar els homes als treballs de cura i cal fer-ho des de polítiques del temps que posin al centre els treballs reproductius i la

sostenibilitat de la vida humana. Els permisos de paternitat i maternitat són necessaris i cal avançar cap a un pacte efectiu entre les empreses, l'Estat, els sindicats i els treballadors i les treballadores.

La millor forma de posar en valor els treballs reproductius és garantint la coresponsabilitat d'aquests entre homes i dones, de manera que permeti a les dones guanyar autonomia i llibertat, alhora que transformar les relacions i la divisió de gènere dels treballs. La reorganització dels temps dedicats al treball remunerat i no remunerat serà més possible amb un sistema de rendes que reconegui el valor de la cura pel manteniment de la vida humana, però que, alhora, tingui en compte la necessitat de superar aquesta divisió de gènere i vetlli per establir accions positives per corregir les càrregues de la cura en les dones.

La coresponsabilitat del treballs de cura ha de ser una qüestió pública. La cura s'ha de realitzar a partir de les xarxes públiques de cura, és a dir, l'Estat. Un sistema públic i universal d'atenció a la petita infància, a les persones en situació de dependència, d'atenció a la salut, etc.

Els drets econòmics.

La posició desigual de les dones per la manca d'autonomia econòmica vulnera els seus drets humans. **Les condicions de desigualtat i desavantatge en què milers de dones accedeixen al món laboral estan molt vinculades a la manca d'oportunitats i a la dificultat de conciliar les feines de cura i de la llar. Per tant, cal eliminar els obstacles que impedeixen la seva participació laboral en condicions d'igualtat per tal de garantir la seva autonomia econòmica.** Això implica major risc de pobresa. Quan, a més, es trenquen els vincles familiars-econòmics o es donen situacions de monomarentalitat, la situació es fa més vulnerable.

El desenvolupament dels drets econòmics de les dones es materialitza a través del desenvolupament de serveis públics de benestar, de polítiques actives per l'ocupació i per un sistema de rendes que garanteixi les condicions de vida dignes de les persones i les seves unitats familiars.

La base per a la materialització dels drets econòmics de les dones són els pressupostos públics amb perspectiva de gènere. La redistribució del bé comú ha de prioritzar la inversió pública en serveis de benestar emancipadors.

Els drets laborals.

Dones i homes han de tenir posicions iguals davant el treball remunerat. Igual treball, igual salari. Per assolir-ho, cal avançar en les accions positives per superar les actuals discriminacions: segregacions verticals i horitzontals, sostre de vidre, bretxa salarial, assetjaments. Cal tenir en compte les circumstàncies diverses de les dones i fer èmfasi als col·lectius més vulnerables.

L'alta feminització de l'economia submergida, la manca de reconeixement dels treballs feminitzats i la precarietat d'aquests sectors són problemes estructurals

del mercat de treball que cal abordar amb urgència. Cal un impuls d'estructures d'ocupació en base al reconeixement de drets laborals i de cotització, per exemple tal i com s'ha dut a terme amb el sector d'empleades de la llar a Bèlgica.

La baixa qualitat de l'ocupació i l'alta feminització de contractes laborals a temps parcial, que ocupen les dones en un 80%, incideixen en la capacitat econòmica de les dones i augmenten els riscos socials. Les baixes cotitzacions i les llacunes de cotització condicionen el present i el futur de les pensions.

La situació de risc de pobresa afecta en major mesura les dones joves, embarassades i grans. Especialment són aquestes últimes les més afectades per un sistema de rendes injust que les penalitza, especialment, en els casos de viduïtat atès que el sistema de rendes derivades és profundament injust. Cal, doncs, un nou sistema de garantia de rendes dignes, un nou sistema de protecció social i un nou model de drets del treball des de l'equitat de gènere. Les dones migrades constitueixen un col·lectiu massa colpejat per la crisi. Per la posició que ocupen en la societat -arran de la seva ubicació laboral en sectors més precaritzats i infravalorats, la seva situació administrativa condicionada a un treball, el no reconeixement de la seva formació, etc.- cal desenvolupar polítiques que reconeguin les seves experiències i els seus coneixements i possibilitin la mobilitat laboral.

Unes condicions de treball lliures de discriminació i de violències masclistes, implementant les polítiques necessàries, com els protocols en l'entorn laboral.

El dret a la participació a la vida pública i política i a representar i ser representades.

Quotes, quotes, quotes. És l'única manera efectiva perquè les dones accedeixin a llocs de responsabilitat i per modificar els patrons culturals patriarcal dominants en el poder.

Cal desenvolupar, en tota la seva amplitud, les condicions que permetin la igualtat en l'accés i en la dedicació als assumptes públics i cal fer-ho a partir de l'empoderament de les dones i la facilitació dels instruments que permetin trencar les actuals barreres. **Feminitzar la política per feminitzar les polítiques públiques.**

Paral·lelament, cal feminitzar també el poder econòmic mitjançant mesures legislatives encaminades a la paritat també en els consells d'administració de les empreses.

El dret a la salut i els drets sexuals i reproductius.

Les desigualtats de gènere en la salut s'han d'abordar des de l'especificitat i el reconeixement del dret a la salut diferenciada de les dones. Els sistemes públics de salut són generadors d'inequitat en tant que es basen en una concepció androcèntrica i heteropatriarcal de les investigacions, els estudis i

tractaments. **El dret a una vida saludable s'ha de traduir en un bon sistema públic per a les dones.**

Els drets sexuals i reproductius són centrals. El cos de les dones ha d'estar lliure de tuteles i imposicions masclistes. El dret a decidir sobre la sexualitat i la maternitat també significa fer-ho amb les condicions òptimes en un sistema que garanteixi la interrupció de l'embaràs a la xarxa pública i gratuïta.

L'educació afectiva i sexual és la clau per a unes relacions plaents i lliures de violències. Des dels instituts, i al llarg del cicle vital, ha de formar part del currículum acadèmic.

De la mateixa manera, les polítiques públiques han d'afavorir la maternitat de les dones que volen exercir el seu dret a ser mares. És una realitat que moltes dones ajornen la maternitat degut als obstacles socials, laborals i econòmics que els representa ser mares en contextos d'incertesa i precarietat.

L'educació i la coeducació.

La coeducació real, no l'hem guanyada. La coeducació ha estat una qüestió molt vinculada al lideratge que els o les mestres han tingut, però no s'ha instaurat com un model consolidat a l'escola. Per això, una escola pública, laica i coeducadora ha de ser condicions indestruïbles i cal organitzar-ho de manera sistemàtica. Això vol dir canvis estructurals en el sistema educatiu que travessin tots els nivells i no només el professorat. Es tracta de posar en pràctica la igualtat de gènere en la quotidianitat de l'escola.

Educació també per combatre el sexisme i la quantitat de missatges estigmatitzadors dels rols de gènere (publicitat, pel·lícules, joguines, etc.) que transmeten que les dones són les responsables del temps de la cura. Incorporar, definitivament, als currículums escolars la perspectiva de gènere.

Eradicar les violències i el dret de les dones a viure lliures de violències.

La violència masclista és l'expressió més alarmant i indigna de les desigualtats de gènere. L'assassinat de dones pel fet de ser-ho i les múltiples formes que prenen les diferents violències masclistes són la constatació d'una xacra arrelada en l'estructura social del sistema heteropatriarcal en què vivim i que genera múltiples formes de violència que impacten en la vida i els cossos de les dones.

El dret de les dones a viure lliures de violències comença en les responsabilitats públiques de garantir i vetllar el seu exercici, independentment de la situació i condició en què es trobin les dones. S'ha d'abordar com un assumpte prioritari i transversal d'estat a través d'un acord social i polític per posar-hi fi.

Això passa per reconèixer i prendre consciència de la violència com un problema estructural que travessa tota la societat i les seves institucions

socials, econòmiques, polítiques, jurídiques, culturals, educatives, religioses. A través de les seves pràctiques exerceixen distintes formes de violència que malauradament no són reconegudes com a tal. Això passa per actuar sobre la violència més simbòlica i subtil. Des de la cosificació de les dones fins a la violència sexual o els maltractaments físics o psicològics es vulneren sistemàticament els drets humans de les dones.

És alarmant el greu nivell de violència masclista que estan produint les institucions públiques, especialment en el sistema judicial on perdura una justícia patriarcal intolerable.

La tràfic de persones amb fins d'explotació sexual és una vulneració de drets humans que es tradueix en l'esclavatge sexual i la submissió de dones, nens i nenes desposseïdes de dignitat i llibertat. La humanitat té grans reptes a assolir per abolir les discriminacions i hem d'exigir les condicions per a fer-ho possible.

Per una societat laica

És imprescindible una separació real dels poders de l'Estat i les religions, especialment de l'hegemonia de la religió catòlica, per la qual cosa la fórmula d'un estat aconfessional és totalment inservible i és necessari reclamar un estat totalment laic. Cal assegurar la neutralitat de la vida pública i política, sense discriminacions ni privilegis. Els mecanismes de participació i presència en l'àmbit públic seran els establerts per a tothom. El fet religiós no podrà ser afrontat a les aules de manera confessional o doctrinària; cal denunciar la situació actual, així com defugir les mostres públiques de suport cap a una religió en concret per part d'institucions o representants públics. Una societat laica és una societat oberta, sense imposicions d'uns sobre altres, sense renunciar al coneixement de la pluralitat religiosa. Cal acabar amb el finançament directe o encobert de qualsevol confessió religiosa.

3.4. La transició cap a un nou país d'equitat entre gèneres.

Les prioritats col·lectives que facin possible la transició cap a un nou model de societat basat en l'equitat de gènere han de partir de l'anàlisi profunda de l'actual sistema. Conscients de les amenaces, però sobretot des de les oportunitats i de la mà de les dones i homes que han expressat i expressen el canvi transformador i revolucionari, per assolir les aspiracions feministes.

Amb Iniciativa per Catalunya Verds com a instrument polític, des d'on significar les lluites feministes de les dones, per traduir-les en proposta i acció política per construir un model de país, és com articulem els fonaments per un **Pacte de Gènere**.

Les bases per a la transició cap al Pacte de Gènere per una societat plenament equitativa s'articulen en quatre objectius estratègics:

- Desenvolupar polítiques efectives per a la igualtat i qualitat en el treball productiu remunerat, un sistema públic de rendes justes i equitatives i el

repartiment i la coresponsabilitat dels treballs reproductius i de cura desenvolupant el sistema públic de benestar.

- Generar les condicions per a la participació a la vida pública i política de les dones per una democràcia paritària en tots els àmbits.
- Garantir les polítiques educatives per a l'equitat de gènere i la justícia social com a generadores de canvi i transformadores de les relacions de gènere.
- Reconèixer el deute històric que la societat té amb les dones i la seva contribució imprescindible al desenvolupament de la vida pública.

4. El model institucional, de participació ciutadana i qualitat democràtica.

4.1. El disseny institucional de l'Estat propi.

La conveniència i la necessitat d'articular un “ens local cooperatiu i enxarxat” per construir l'arquitectura institucional de Catalunya.

La possibilitat d'iniciar un procés constituent a Catalunya esdevé una oportunitat única per establir una arquitectura institucional pròpia i moderna, amb l'assumpció plena de les funcions, actuant proactivament i no subsidiàriament davant dels elements d'interès col·lectiu. Una organització pròpia, de qualitat ètica, funcional, de caràcter obert, a partir de les particularitats concretes de la societat catalana i del seu previsible desenvolupament futur, un nou ens local cooperatiu i enxarxat que permeti equilibrar i acomodar la pluralitat i la diversitat territorial de Catalunya.

El model institucional en el procés constituent de Catalunya s'ha d'inspirar en els principis que històricament el municipalisme català ha interioritzat, positivitzat i desenvolupat al llarg dels darrers 35 anys de democràcia local.

És necessari bastir l'arquitectura institucional local dels principis de democràcia, autonomia local, subsidiarietat, diferenciació, asimetria i flexibilitat institucional, igualtat en l'accés als serveis públics, equilibri territorial, desenvolupament sostenible, polítiques d'igualtat i de cooperació interterritorial. Davant el mecanisme de tutela dels ens locals, optem per reforçar els mecanismes de cooperació i coordinació interadministratives, establint un marc precís de formules de cooperació. La cooperació supramunicipal en xarxa no és una opció sinó una necessitat per donar resposta a la implementació de polítiques públiques multinivell i garantir la prestació de serveis públics bàsics, universals i de qualitat amb igualtat d'accés per a tota la ciutadania, independentment del lloc de residència.

4.1.1. Descentralització en vegueries i apoderament del món local.

Optem per un model amb una descentralització àmplia, estructurada en vegueries i en municipis, amb competències pròpies, mentre que les comarques es concebran com a consells d'alcaldes per a la mancomunació de serveis municipals. Mentre no sigui vigent la Llei de Vegueries sobre l'organització territorial de Catalunya, es tindran en compte subsidiàriament els diferents àmbits per a la planificació i prestació dels seus serveis establerts a la llei.

Aquest nou model d'organització territorial constituent requereix un triple nivell administratiu: municipis, vegueries i Generalitat. Aquest model suposarà la desaparició de les províncies i la confluència dels consells comarcals i les diputacions en les vegueries. Alhora, conviuria amb el manteniment d'alguns òrgans supramunicipals d'utilitat, com les àrees metropolitanes existents, o d'aquelles realitats metropolitanitzables, com l'eix Cambril-Reus-Tarragona o l'àmbit d'influència de Girona, que cal reconèixer-les amb la constitució per llei.

Això comportaria un replantejament del mapa comarcal, l'eliminació de les diputacions i, probablement, dels consells comarcals. Al costat d'aquest entramat institucional cohabitarien altres ens locals de geometria variable, com les entitats municipals descentralitzades, els ens de base associativa municipal i altres estructures de cooperació que es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació municipal, com els consorcis i les mancomunitats.

Pel que fa a l'acomodació territorial, cal implementar institucions i regulacions asimètriques, com és el cas de l'Aran. **Cal que el règim especial de l'Aran conservi l'objectiu de protegir el seu caràcter singular, els seus drets històrics i la seva identitat.** La constitució catalana l'ha de definir com a entitat territorial singular amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat i autonomia.

El règim especial de la ciutat de Barcelona tindrà el marc de singularitat i de protecció que preveu l'Estatut de Catalunya.

Aquest nou model d'organització territorial constituent requereix un triple nivell administratiu: **municipis, vegueries i Generalitat.** Aquest model suposarà la desaparició de les províncies i la confluència dels consells comarcals i les diputacions en les vegueries. Alhora, conviurà amb el manteniment d'alguns òrgans supramunicipals d'utilitat, com les àrees metropolitanes existents o d'aquelles realitats metropolitanitzables. Al costat d'aquest entramat institucional cohabitarien altres ens locals de geometria variable, com les entitats municipals descentralitzades, els ens de base associativa municipal i altres estructures de cooperació que es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació municipal, com els consorcis i les mancomunitats.

El municipi és l'ens local bàsic de l'organització territorial de Catalunya, amb major nivell competencial i major autonomia política de la que disposa ara. Un dels objectius més importants de l'arquitectura institucional serà la Llei de governs locals i finances locals que haurà d'enfortir, definir i desplegar un nucli

ampli i concret de competències pròpies. Competències que han de ser desenvolupades amb suficiència financera, per garantir i afrontar la prestació dels serveis públics, a partir de transferències no condicionades i de subvencions d'anivellament que assegurin la cobertura universal dels serveis bàsics i essencials en tots els municipis de Catalunya, independentment de la seva dimensió.

En aquest sentit, la Llei de finances locals haurà de comportar un nou model de finançament que reconegui i garanteixi el repartiment econòmic en funció de les competències i des de la lleialtat institucional, que superi la històrica infraparticipació en els tributs de l'Estat i que ens equipari a la mitjana europea, recollint la històriques reivindicacions del món local.

Les vegueries esdevindran el punt de trobada de la territorialització de l'administració de la Generalitat i la representació del poder local. Compliran una doble funció: com a ens local i com a àmbit de prestació dels serveis territorials de la Generalitat. Com a ens local, les vegueries han de complir una funció de garantia dels serveis municipals exercint les seves funcions de cooperació i assistència. També han de ser les administracions locals destinatàries de competències pròpies atribuïdes per les lleis sectorials. En relació amb els serveis que la Generalitat presta en el territori, la vegueria no es només un àmbit territorial d'organització desconcentrada d'aquests serveis, sinó també és l'oportunitat perquè la Generalitat descentralitzi part de les seves funcions territorials, de manera que el seu exercici sigui assumit pels consells de vegueria. A aquestes dues funcions se'n pot afegir encara una tercera: constituir l'àmbit per a la planificació territorial de Catalunya.

Les comarques es configuren com a ens gestors de serveis locals delegats voluntàriament pels ajuntaments o la mateixa vegueria, coordinadors de les personificacions instrumentals del seu territori i instruments per al seguiment i l'execució de projectes territorials supramunicipals acordats pels municipis. El govern comarcal ha de passar a ser exercit directament i de forma comuna pels mateixos municipis, mitjançant la conversió del consell d'alcaldes i alcaldesses en el principal òrgan representatiu de la comarca, garantint la pluralitat i diversitat política del seu àmbit territorial. El futur desenvolupament de la Llei de governs locals derivarà, pel que fa a la comarca del Barcelonès, en la supressió del seu Consell Comarcal per integrar-se en l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

4.2. Administració de justícia i les polítiques de seguretat.

4.2.1. Nou ordenament jurídic i administració de justícia pròpia.

A Catalunya és necessari un ordenament jurídic amb un dret processal propi i amb el dret català recuperat i desenvolupat íntegrament i s'ha de basar en els principis i els valors democràtics, una administració de justícia com a servei públic bàsic, àgil, eficaç, de proximitat i de qualitat, que doni solucions a una societat complexa i moderna i que sigui garantia dels drets i les llibertats de la ciutadania, així com dels deures individuals i col·lectius envers els mateixos.

És necessari fomentar la mediació com a eina per a la resolució de conflictes, especialment en els àmbits de família, veïnatge i consum, promovent els acords de voluntats entre les persones i, per tant, la convivència, per sobre de la imposició de les resolucions judicials. Un sistema judicial tutor dels ciutadans i les ciutadanes, que vetlli pel compliment i la legalitat dels acords, no imposant resolucions.

El sistema judicial ha de garantir, entre d'altres, l'exercici efectiu i la plena garantia dels drets i les llibertats, com ara els drets civils, els drets socials i de participació política i social, coneguts com a "drets de nova generació"; la seguretat jurídica i la tutela judicial efectiva i la gratuïtat de tot els procediments judicials, sense taxes de cap mena, i un sistema d'assistència jurídica gratuïta ampli per a tothom qui ho necessiti, indistintament de la seva capacitat econòmica.

Una nova estructura judicial. En la transició en el procés constituent de Catalunya cap a l'Estat propi cal adaptar les estructures de govern de la justícia i, especialment, pel que fa el seu funcionament i dotació de mitjans personals i materials, perquè esdevingui un sistema àgil, eficaç, eficient, pròxim als ciutadans i les ciutadanes (justícia de proximitat), coneixedor de la realitat econòmica i social, garant dels drets i les llibertats, amb plena independència del poder judicial, amb la participació dels ciutadans i les ciutadanes en l'Administració de Justícia.

Per a la bona operativitat de la justícia s'haurà d'instaurar l'òrgan de govern de l'Administració judicial pròpia de Catalunya sobre la base del Consell de Justícia de Catalunya, que ha de ser l'òrgan màxim de govern del poder judicial al nostre país, amb una composició que garanteixi la representativitat, la pluralitat i el control democràtic, que tingui plenes competències per a l'organització de la planta judicial i els nomenaments de jutges, magistrats i secretaris. El coneixement de la llengua i el dret propis de Catalunya han de ser requisits essencials.

El Tribunal de Justícia de Catalunya s'erigirà com a última instància jurisdiccional dels processos i recursos. Com a instrument legislatiu caldrà elaborar la Llei del Poder Judicial de Catalunya i crear cossos funcionaris al servei de l'Administració de Justícia amb dependència de la Generalitat.

Alhora, caldrà adaptar el Consell de Garanties Estatutàries a les noves funcions emanades de la Constitució catalana, especialment pel que fa a l'adequació de la normativa amb rang de llei de la Generalitat de Catalunya i l'adequació a l'autonomia local dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu aprovats.

4.2.2. Polítiques públiques de seguretat d'aprofundiment democràtic.

La política de seguretat pública és una qüestió de rellevància social que incideix en la convivència democràtica i en les condicions de vida de la ciutadania. La seguretat, a més de ser un dret bàsic, garanteix que puguem gaudir amb plenitud de la resta dels drets fonamentals.

Cal impedir la privatització de la seguretat: és una situació similar a la que pateixen altres serveis com l'educació o la sanitat. L'increment d'àrees dependents de la seguretat privada beneficia tan sols els sectors més poderosos de la societat i perjudica la qualitat de vida de la majoria. Cal una seguretat pública potent com a garantia dels drets i les llibertats de la ciutadania. De la mateixa manera, tampoc s'ha de permetre l'ús de la identitat virtual de la ciutadania per part d'ens públics o privats en benefici d'una suposada seguretat comuna.

Les polítiques públiques de seguretat han d'anar orientades a garantir el lliure exercici de drets i llibertats. Haurà de donar prioritat a la protecció de les persones en situació de major vulnerabilitat (dones víctimes de la violència masclista, víctimes de les xarxes criminals d'explotació de persones, robatoris i maltractaments a infants i gent gran). Aquest model de seguretat d'aprofundiment democràtic exigeix accentuar l'exigència professional i l'ètica de la policia, de manera que es desenvolupi el codi d'ètica policial que necessàriament ha de recollir i fer públics els principis deontològics de l'activitat policial a Catalunya, amb les normes ètiques de l'exercici policial, els deures que té la policia vers la ciutadania i els drets que tenen tant els agents com els ciutadans i les ciutadanes. D'altra banda, obrir les vies que afavoreixin la participació i la coresponsabilització, enfortint el model de proximitat que fonamenta la seva eficàcia en el coneixement de la realitat, la complicitat amb la ciutadania i el treball en xarxa.

4.3. Participació ciutadana i qualitat democràtica

En els darrers anys, especialment des de l'esclat de la crisi, hem pogut constatar els greus dèficits i les mancances del nostre sistema democràtic. Tenim una democràcia "limitada", una democràcia "tutelada" per un sistema financer i per unes organitzacions econòmiques no democràtiques capaces de doblegar-la i imposar les seves preferències polítiques.

La desigualtat econòmica comporta desigualtat democràtica. I la desigualtat democràtica alimenta l'econòmica en un procés de retroalimentació que pot acabar per provocar l'exclusió política i social d'una majoria de la ciutadania.

Estem avançant, lamentablement, cap a la postdemocràcia en la que els poderosos interessos de minories s'han tornat molt més determinats que la massa de gent comú a l'hora d'aconseguir que el sistema polític treballi per a ells; les elits econòmiques, amb l'ajuda articulada o sense dels poderosos lobbies, són capaces de coaccionar voluntats polítiques a diari amb simples cops de telèfon, quan les elits polítiques han après a gestionar i manipular les demandes populars, tot desviant l'atenció quan convé per tal de perpetuar els seus interessos particulars. Correm el risc que la nostra democràcia esdevingui un simulacre.

Així mateix, en els darrers anys hem vist aparèixer casos de corrupció que esquitxaven les administracions a tots nivells i concentrats molt especialment en dos partits: PP i CIU. Primer casos aïllats i després el

descobriments de trames i xarxes que de forma organitzada espolien els recursos de les administracions.

La ciutadania, però, no ha restat impassible. **En els darrers anys han emergit nombroses expressions de malestar que reivindiquen un canvi de fons del conjunt del sistema polític, econòmic i social.** I, molt especialment, que demanen la possibilitat de la gent de participar activament en aquesta transformació davant del poder de les grans corporacions i dels mercats.

En els darrers anys destaca només l'aprovació de la Llei de consultes populars i participació ciutadana, que suposa un pas endavant important, i una nova reforma de la Llei de l'ILP que la millora, però no és prou ambiciosa.

Cal actuar per frenar i revertir aquesta dinàmica. Per això cal actuar en tres grans línies:

1. Cal una reforma profunda de les institucions pròpies de la democràcia representativa per fer-les més transparents, incloses les finances dels partits, per assegurar tota la informació, assegurar la rendició de comptes i facilitar la implicació de la ciutadania.
2. Cal incorporar la ciutadania en la presa de decisions i accions públiques en totes les fases del procés: garantir l'obertura a la participació en la presa de decisions, la deliberació, la vinculació a les decisions que es prenguin, la seva implementació i el seu seguiment.
3. Cal també que sigui la ciutadania la que pugui decidir sobre què vol participar, opinar, debatre, decidir. La ciutadania ha de poder marcar l'agenda.

I fer-ho per definir un sistema plenament democràtic a partir dels següents objectius:

- **Transparència:** obrir-ne les portes de bat a bat a la gent, que les parets siguin de vidre per tal que tothom sàpiga què fan i per què, amb la màxima transparència. I amb màxim control i garanties sobre com es prenen les decisions i què es fa amb el diner públic.
- **Participació:** volem decidir-ho tot. No volem unes eleccions cada quatre anys, volem democràcia cada dia. Volem que la ciutadania participi en la presa de les decisions, que intervingui en l'elaboració de les polítiques públiques. A més, aquest exercici permet que la ciutadania i els diferents actors implicats prenguin consciència dels interessos diversos, sovint contraposats, i que tot seguit es contrastin en vies d'un compromís ciutadà comú i transparent. Cada cop més, sense participació de la ciutadania no podrem governar bé.
- **Ètica:** cal separar diners i política. S'ha d'obrir una nova etapa de compromís ètic. Volem una política neta. No només per evitar delictes i apropiació de béns i diners públics, també per evitar l'abús de poder.

Catalunya pot actuar en la transició cap a una democràcia plena i l'empoderament de la ciutadania duent a terme les següents accions:

- Llei de referèndums revocatoris i abrogatius i modificació de l'actual Llei de referèndums de l'Estat, o traspàs de la competència a Catalunya.
- Llei de transparència i accés a la informació amb la màxima ambició, incorporant també un registre de lobbies.
- Dret a vot de les persones migrades i dels majors de 16 anys, el que implicaria canvi de la CE.
- Llei electoral que garanteixi la igualtat de valor entre els vots arreu del territori, així com mesures de transparència, pluralitat informativa, control de la despesa dels partits polítics i foment de la participació.
- Acció integral contra la corrupció, el que implicarà una legislació catalana pròpia en aquest àmbit.
- Impuls de manera preceptiva processos de participació ciutadana per a qüestions d'especial rellevància i caràcter estratègic entre el quals es troben, com a mínim, els següents:
 - Elaboració d'avantprojectes de Llei que afectin el desenvolupament de llibertats i drets reconeguts a la Constitució catalana (educació, salut, benestar social,...) el sistema electoral, la regulació d'institucions que integren la Generalitat, i l'organització territorial de Catalunya.
 - Elaboració d'avantprojectes de Llei i de disposicions generals quan afectin col·lectius concrets o existeixin entitats o associacions que, d'acord amb la Llei, representin o defensin els interessos directament afectats per la norma.
 - Quan es tracti d'actuacions adreçades a un col·lectiu o col·lectius concrets i el coneixement de la seva opinió sigui determinant per adoptar la decisió o aquesta pugui afectar substancialment els seus drets o interessos legítims.
 - Plans d'infraestructures i projectes urbanístics de gran envergadura o d'especial transcendència.
 - Ordenació territorial.
 - Pla de govern i pressupostos.